

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

23 oktober 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de vervuiling met kankerverwekkende stoffen in Zelzate

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de wijze van totstandkoming en de inhoud van het Vlaams Reglement inzake Afvalvoorkoming en -beheer

Interpellatie van de heer Bruno Tobback tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het SERV-rapport betreffende de sociale gevolgen van de nieuwe maatregelen inzake waterheffing en waterprijs

Mondelinge vraag van de heer Patrick Lachaert tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de opname van de watermeters en de gevolgen hiervan

Mondelinge vraag van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de wijze van aanrekening van de waterheffingen

Met redenen omklede moties

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Donderdag 23 oktober 1997

VOORZITTER : De heer Dirk Van Mechelen

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.25 uur.*

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de vervuiling met kankerverwekkende stoffen in Zelzate

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Dua tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de vervuiling met kankerverwekkende stoffen in Zelzate.

Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, u herinnert zich nog wel dat het gemeentebestuur van Zelzate begin augustus een verbod heeft uitgevaardigd, waardoor de bevolking geen groenten en fruit, die in de eigen tuin waren geteeld, meer mocht eten. In april was er ook al een visverbod ingevoerd voor de visvijver van Zelzate, het park werd voor het publiek gesloten en het gebruik van putwater werd verboden.

Dit was het gevolg van een aantal onderzoeken die aantoonde dat er in de buurt een ernstig probleem was met het bedrijf VFT, dat de bodem, de lucht en het grondwater sterk vervuilde door het gebruik van kankerverwekkende stoffen. Dit lijkt een sterk regionaal dossier, maar het Bureau van dit parlement was van oordeel dat een en ander zoveel beroering heeft veroorzaakt en zo exemplarisch is voor bepaalde zones in Vlaanderen, dat dit het lokale belang overstijgt en een belangrijk dossier kan worden genoemd.

Het is inderdaad niet evident dat de bevolking op een bepaald ogenblik te horen krijgt dat het verboden is zelfgekweekte groenten te eten. Het zal je maar overkomen als je jaren naarstig in je moes-

tuin hebt gewerkt. Het probleem is ondertussen uit de actualiteit verdwenen, maar het is er nog steeds actueel, vooral voor de bevolking van Zelzate.

Ik wil drie punten beklemtonen. Ten eerste valt het op dat niemand zich duidelijk wil uitspreken over wie verantwoordelijk is voor de vervuiling. Nochtans is de band met een bepaald bedrijf in Zelzate vrij evident. Ten tweede bestaat er geen duidelijkheid over de actuele graad van vervuiling. Ten derde is het helemaal niet duidelijk hoe men dit probleem wil oplossen.

Om een antwoord op deze vragen te kunnen vinden, moeten eerst een aantal zaken op een rijtje worden gezet. In de eerste plaats is het bedrijf in kwestie zeker geen onbekende. Er ontstaat soms wel enige verwarring, omdat het bedrijf al enkele malen van naam is veranderd. Men weet dus al jaren dat er problemen zijn met dit bedrijf, vooral omwille van de kankerverwekkende PAK-verontreiniging, die regelmatig in de actualiteit komt. Er is bijvoorbeeld een groot geschil geweest met Nederland over het uitbaggeren van het kanaal Gent-Terneuzen, omdat er in het slib een onaanvaardbaar hoog gehalte aan PAK's aanwezig was.

Volgens ons is het ook heel belangrijk dat de bestendige deputatie op 4 april 1997 de milieuvergunning voor VFT heeft verlengd tot het jaar 2011. Dit gebeurde op basis van een hele reeks positieve adviezen van verschillende diensten die onder de bevoegdheid van minister Kelchtermans ressorteren. Op dat ogenblik vond blijkbaar geen enkele instantie dat de toestand ernstig genoeg was om de vergunning te weigeren of aan zeer strenge voorwaarden te onderwerpen.

Nochtans waren de problemen gekend. Ik verwijs onder meer naar het onderzoek van de VMM, die in Zelzate luchtmetingen heeft uitgevoerd voor benzeen, toluen en xyleen. Dit onderzoek vond plaats in de periode tussen april 1995 en maart

Dua

1996. Ik citeer uit dit onderzoek : 'Hoewel de toestand niet als rampzalig voor de volksgezondheid kan worden beschouwd, rijst de vraag of de toestand in Zelzate aanvaardbaar is, vooral met het oog op een voorzichtigheidsbeleid voor de preventie van kanker.' Dit betekent dat er nog geen ramp is, maar dat de toestand wel ernstig is.

Ook over de vervuilingsbron is het rapport dubbelzinnig : 'Er is duidelijk een specifieke bron voor benzeen en toluen aanwezig in Zelzate, namelijk het bedrijf VFT-teerraffinaderijen, gelegen in het centrum van de gemeente.' Daar wordt nog het volgende aan toegevoegd : 'In het begin van de meetperiode werden vooral voor benzeen zeer hoge concentraties geregistreerd; in de tweede helft van de meetperiode waren zowel het aantal metingen als de concentraties veel lager. Het is momenteel niet duidelijk of deze vaststelling enkel het gevolg is van de windrichting.'

Deze gegevens waren allemaal gekend op het ogenblik dat de exploitatievergunning werd toegekend. Nochtans heeft iedereen, ook de gemeente Zelzate, een positief advies gegeven. Dat is heel merkwaardig.

Ik zal even de gekende feiten op een rijtje zetten. In mei maakt de gemeente Zelzate de resultaten van het bodemonderzoek van het laboratorium Van Voren bekend. Dat onderzoek dateert heel opvallend van 3 april, de dag waarop de exploitatievergunning werd verleend. Voor mij is het niet toevallig dat men met het rapport naar buiten komt als er al een beslissing is genomen. In augustus worden de resultaten van de bodemanalyses die door het Oost-Vlaams Centrum voor Milieuonderzoek zijn uitgevoerd, bekendgemaakt. Dit leidt tot een algemeen verbod op de consumptie van zelfgekweekte groenten.

Mijnheer de minister, het was opvallend dat iedereen als het ware uit de lucht viel toen bleek hoe erg de toestand was. Niemand, ook niet de leden van de Vlaamse regering, wil zich uitspreken over de bron van de vervuiling. Voor iedereen die de zaak van dichtbij volgt en voor alle inwoners van Zelzate is het echter duidelijk dat het bedrijf in kwestie verantwoordelijk is.

Er werd prompt aan het VITO gevraagd een onderzoek uit te voeren over de gevolgen voor de volksgezondheid. De resultaten zijn ondertussen gekend. De belangrijkste conclusie van het rapport is dat roken eigenlijk gevaarlijker is dan wonen in

Zelzate. Rekening houdend met het grote aantal verkeersongevallen, vind ik dat men evengoed kan beweren dat met de auto rijden even gevaarlijk is als in de omgeving van het bedrijf wonen.

De reactie op dergelijke demagogische conclusies bleef natuurlijk niet uit. Het consumptieverbod werd ineens afgezwakt en het probleem werd geminimaliseerd. Iedereen ging weer over tot de orde van de dag.

De conclusies van het onderzoek zijn echter veel genuanceerder dan door de pers werd meegedeeld. De officiële instanties vermelden immers niet dat het onderzoek gebaseerd is op metingen die door het bedrijf zelf zijn uitgevoerd. Mijnheer de minister, ondanks de ernst van de situatie en het verslag van de VMM achtte u het blijkbaar niet nodig bijkomende metingen te laten uitvoeren. In de VITO-studie wordt uitdrukkelijk gesteld dat er dringend bijkomende emissiemetingen moeten worden uitgevoerd.

Er werden verontrustend hoge gehalten aan PAK's in de melkstalen gevonden, maar deze gegevens worden angstvallig verzwegen. Zelfs de boeren bij wie de stalen werden genomen, zijn niet verwittigd van de analyses. Er geldt wel nog altijd een verkoopverbod van melk.

In de VITO-studie staat ook dat er voor dergelijke stoffen geen drempelwaarden of normen of zogenaamd veilige dosissen kunnen worden vooropgesteld, omdat deze sowieso niet in het milieu mogen worden gebracht. Wij betreuren de manier waarop het probleem moedwillig van tafel werd geveegd. Het probleem is immers niet verdwenen. Het blijft een feit dat er in Zelzate gronden liggen die sterk vervuild zijn met kankerwekkende stoffen. Men kan niet tot in de eeuwigheid het park afsluiten, de inwoners verbieden hun groenten te eten of putwater te gebruiken en de boeren verbieden hun producten te verkopen.

Dit brengt me tot de vraag door wie en wanneer de vervuilde gronden zullen worden gesaneerd. Het bedrijf moet weliswaar een bodemsaneringsplan opmaken voor OVAM, maar dit geldt enkel voor de bedrijfsterreinen zelf. Men spreekt daarbij niet over de omgeving. Allicht is een deel van de vervuiling historisch, maar ze blijft afkomstig van hetzelfde bedrijf, ook al werd de naam in de voorbije decennia diverse keren gewijzigd. Dit kan toch geen argument zijn om de saneringskosten niet te verhalen op het bedrijf.

Dua

Ten slotte is er nog de grote onbekende in heel dit verhaal. Wat is de huidige vervuilingsgraad? Kan het bedrijf ongestoord verder blijven functioneren zoals voorheen? Het antwoord op deze vragen is afhankelijk van twee elementen. Ten eerste: zijn de huidige exploitatievoorwaarden streng genoeg om te vermijden dat er nog schadelijke stoffen in de omgeving worden gebracht? Het is duidelijk dat de omgeving geen supplementaire vervuiling meer kan verdragen. Ik weet niet, mijnheer de minister, of u ooit in Zelzate bent geweest. Het bedrijf in kwestie ligt letterlijk in de achtertuin van een hele reeks woningen. Volgens bepaalde bronnen zouden de huidige exploitatienormen lozingen en emissies met PAK's nog steeds toelaten. Deze normen zouden veel te soepel zijn en moeten worden aangepast.

Ten tweede: in hoeverre respecteert het bedrijf de reeds vrij soepele exploitatievoorwaarden? Hoeveel controles werden uitgevoerd en wat zijn de resultaten? Is het eigenlijk wel aanvaardbaar dat een dergelijk bedrijf in een dergelijke site gelegen is? Uit het rapport van de VMM bleek duidelijk dat er onvoldoende meetgegevens beschikbaar waren. Een VITO-studie kwam tot vergelijkbare resultaten. Zijn er sindsdien nog metingen verricht?

In de pers vernam ik dat u een beslissing hebt genomen in de beroepsprocedure die aanhangig was. De enige tegemoetkoming aan de indieners van de klacht is de instelling van een begeleidingscommissie, die om de drie maanden zal controleren of de vergunningsvoorwaarden worden nageleefd.

Ik vind dit een zeer merkwaardige werkwijze. Betekent dit misschien dat er tot nu toe geen controles werden uitgevoerd? Ik zou toch wel verwachten dat zo een bedrijf automatisch om de drie maanden wordt gecontroleerd. Blijkbaar is er een begeleidingscommissie nodig om te garanderen dat dit gebeurt. Betekent dit ook dat alle bedrijven van deze omvang, maar zonder zo een begeleidingscommissie, moeten worden gecontroleerd? Dit is in elk geval een zeer beperkte maatregel, die zeker geen oplossing biedt. Wel bewijst hij dat de minister een duidelijke link legt tussen het bedrijf en de vervuiling.

Onze conclusie is dat de ernst van de situatie, na alle beroering in de pers, sterk werd geminimaliseerd. De bevoegde instanties weigeren de verantwoordelijke, namelijk het bedrijf VFT, aan te duiden. Ik wil tussen haakjes verwijzen naar de struis-

vogelpolitiek van de gemeente Zelzate, die de bal aan het rollen heeft gebracht maar daarna de kop in het zand stak. Een andere conclusie is dat er over de huidige vergunning geen duidelijke informatie wordt gegeven aan de bevolking.

Blijkbaar werden er ook nog geen concrete stappen gezet om de sanering aan te pakken. Er zijn ook nog geen echte maatregelen genomen tegen van het bedrijf, behalve dan de installatie van een begeleidingscommissie, wat een zeer dubbelzinnige doekje voor het bloeden is. Dit betekent dat de huidige vervuiling verder mag blijven doorgaan.

Ik zal mijn vragen nogmaals kort overlopen. Gaat de minister akkoord met de stelling dat het bedrijf VFT aan de basis ligt van de vastgestelde vervuiling? In hoeverre werd bij het toekennen van de vergunning op 3 april rekening gehouden met het gevaar voor de volksgezondheid? Waarom werd geen rekening gehouden met de meetresultaten van de VMM, waaruit blijkt dat dit bedrijf hoge concentraties benzeen en toluen uitstoot? Welke conclusies trekt de minister uit de VITO-studie? Welke maatregelen worden genomen op vlak van volksgezondheid en sanering? Wanneer en door wie zal de sanering worden verricht? In welke mate zal het verantwoordelijke bedrijf moeten instaan voor de kosten? Zal de vergunning voor VFT worden aangepast en/of opgeschort tengevolge van de recente gebeurtenissen? Hierop is echter al een gedeeltelijk antwoord gekomen in uw perscommuniqué.

De voorzitter : De heer De Vilder heeft het woord.

De heer Freddy De Vilder : De interpellatie van mevrouw Dua verwondert mij, niet omwille van de inhoud, wel omwille van het feit dat ze vandaag aan bod komt.

Op 30 mei van dit jaar heb ik een gelijkaardig interpellatieverzoek ingediend bij het Bureau van het Vlaams Parlement. Daarin stelde ik gelijkaardige vragen. Mijn verzoek werd verwezen naar de schriftelijke vragen omdat het onderwerp van plaatselijk belang zou zijn. Minister Kelchtermans heeft in september op die vragen geantwoord, waarvoor ik hem dank.

De datum van 30 mei was lang voor de mediaheisa die in augustus de gemeente Zelzate heeft geteisterd. Ik ben ervan overtuigd dat, mocht de interpellatie in mei of juni hier in de commissie aan bod zijn gekomen, we achteraf vlugger, efficiënter en doeltreffender hadden meegeholpen aan de oplossing, of poging tot oplossing van dit probleem. Tij-

De Vilder

dens de komkommerperiode werd het tot een wereldprobleem uitgeroepen maar achteraf, nu de resultaten van het VITO-onderzoek zijn gekend, blijkt het van een heel andere aard te zijn.

Ik wens mij uitdrukkelijk te distantiëren van de aantijgingen die door mevrouw Dua zijn gericht aan het adres van één bepaald bedrijf in de Gentse Kanaalzone. Ik wil niet ingaan op haar opmerkingen van zonet dat het bedrijf verkeerd zou zijn ingeplant. Ze weet heel goed dat het bedrijf er reeds honderdvijftig jaar is gevestigd en dat de bewoning er achteraf rond is gekomen. Feiten zijn feiten, maar daar heeft ze blijkbaar geen oren naar. Ook weet ze heel goed dat er meerdere bedrijven zijn in de kanaalzone die PAK's lozen, want er was in september een gelijkaardige interpellatie in de Oost-Vlaamse provincieraad. Deze discussie draagt echter niet bij tot de oplossing van het probleem.

Momenteel is er nog steeds grote onduidelijkheid over de oorzaak van de vervuiling door PAK's. Historische vervuiling in de directe omgeving van het bedrijf is er zeker. Daar twijfelt niemand aan, ook het bedrijf niet. Dat werd ook uitdrukkelijk in het rapport vermeld. Die problemen dienen dringend aangepakt en opgelost te worden, denken we maar aan het park en de visvijver die nu al maanden ontoegankelijk zijn voor het publiek. De inwoners van Zelzate vragen zich terecht af hoelang deze schandvlek de gemeente nog zal ontsieren.

Wie zal uiteindelijk opdraaien voor de sanering van dit gebied? Wie zal het initiatief nemen en wie zal betalen? Ik denk dat iedereen kan begrijpen dat een kleine gemeente zoals Zelzate met amper twaalfduizend inwoners niet kan opdraaien voor de kosten van de sanering van een dergelijk groot gebied. Ondanks de slechte naam die Zelzate nu op milieugebied heeft gekregen, kan ik getuigen dat de mensen er willen blijven wonen en leven. Ik woon er trouwens zelf ook. Ik kom er niet eventjes vier minuten voor de camera's van de BRTN verklaren dat het bedrijf zijn vergunning moet worden afgenomen. Over de partijgrenzen heen werd nu een overlegplatform opgericht dat de handen uit de mouwen heeft gestoken en ten volle wenst mee te werken aan de oplossing van dit milieuprobleem.

Ten slotte wens ik iets te zeggen over de beroepslandbouw in gebieden zoals de Gentse Kanaalzone. Als er een groep is die meteen werd getroffen door deze situatie, dan is het wel de beroepslandbouw. Maandenlang mochten geen landbouwproducten

worden geleverd voor menselijke consumptie. Het is trouwens ook niet correct dat de landbouwers bij wie stalen zijn genomen niet op de hoogte zijn gebracht, zoals mevrouw Dua zegt. Ik kan u dat bewijzen. Ik vraag me wel af wie er zal opdraaien voor het inkomensverlies dat er al die maanden is geweest. Dat is voor die mensen zeer belangrijk.

Er werden inderdaad verhoogde PAK-concentraties vastgesteld in bepaalde landbouwproducten. Bij latere staalname bleek deze PAK-concentratie veel lager te zijn. Ik vraag mij af hoe dat komt. Wat is in feite de norm? Is er een norm? Is er gevaar voor de volksgezondheid? Dat zijn allerlei vragen die bij de mensen blijven hangen en aanleiding geven tot ongeloof. Het zou goed zijn dat er een grondig onderzoek plaatsvindt over de aanwezigheid van alle schadelijke stoffen zoals PAK's in landbouwproducten die gewonnen worden in de omgeving van industriezones of in heel Vlaanderen.

Mijnheer de minister, u hebt de vergunning van VFT niet geschorst. Dat hebben we inderdaad kunnen lezen. Wel hebt u een begeleidingscommissie opgericht die de toepassing van de huidige vergunning op de voet zal volgen en erover zal rapporteren. Het is goed dat u als minister van Leefmilieu ook bevoegd bent voor de tewerkstelling, zodat u de juiste beslissing kunt nemen die zowel de tewerkstelling als het leefmilieu dient.

Leven, wonen en werken in de nabijheid van een industriegebied is een van de grote uitdagingen van de toekomst. Een grote openheid van de industrie en de administratie kan alleen maar helpen. De door u genomen beslissing over de vergunning van VFT draagt dan ook onze goedkeuring weg. Een strakke opvolging hiervan is de volgende noodzakelijke stap.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, collega's, de laatste woorden van de heer De Vilder hebben het mij gemakkelijker gemaakt om te antwoorden op de vragen, omdat hij ook de andere zijde van het dossier wat heeft toegelicht. Het is niet eenzijdig negatief, maar er worden een aantal vragen gesteld.

Ik overloop de zes vragen die mevrouw Dua concreet heeft gesteld. Er is met toepassing van het bodemsaneringsdecreet en dus ook van Vlarebo in opdracht van OVAM een beschrijvend bodemonderzoek lopende.

Kelchtermans

Het probleem van de aansprakelijkheid is geregeld in het bodemsaneringsdecreet. Het is geloofwaardig om deze aansprakelijkheid als vanzelfsprekend te beschouwen, zoals mevrouw Dua doet. We moeten wachten tot de eerste fase van het beschrijvend bodemonderzoek is afgesloten om een beter inzicht in de aansprakelijkheid te krijgen.

De heer Freddy De Vilder : Mijnheer de minister, u kunt momenteel onmogelijk antwoorden op de vraag over de aansprakelijkheid, want hierover loopt een gerechtelijk onderzoek. Mevrouw Dua weet dit natuurlijk ook. Het zou onfatsoenlijk zijn dat een minister reeds zou antwoorden op deze vraag terwijl het onderzoek nog lopende is.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer De Vilder, dit is ook mijn standpunt. Voor wat de aansprakelijkheid betreft, wacht ik op de uitslag van het beschrijvend bodemonderzoek. Indien er moet worden overgegaan tot sanering, dan kunnen wij de prijs daarvan door de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet verhalen op de aansprakelijk gestelde.

Mevrouw Dua, in uw tweede vraag vroeg u of er bij het toekennen van een nieuwe vergunning op 3 april rekening werd gehouden met de potentiële gevaren voor de volksgezondheid. Wel, over de milieuvergunning tot verdere exploitatie werd in eerste aanleg en na het volgen van uitgebreide advies- en inspraakprocedures, een beslissing genomen door de bestendige deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen. Deze beslissing viel positief uit voor het bedrijf. Toen er in beroep werd gegaan, heb ik het besluit van de bestendige deputatie bevestigd, maar mits oplegging van bijkomende bijzondere voorwaarden. Dit was ook een van de suggesties in het zwartboek dat op mijn kabinet werd afgegeven door actievoerders.

Door deze bijkomende voorwaarde wordt een begeleidingscommissie in het leven geroepen. De exploitant moet de commissie bijgevolg rapporteren over de naleving van de vergunningsvoorwaarden en over de al getroffen en nog geplande maatregelen ter reductie van de emissies van de verontreinigde stoffen in de omgevingslucht en in het geloosde afvalwater. De commissie vergadert driemaandelijks. Er wordt dus geen stereotiepe procedure gevolgd.

De normale voorwaarden voor het afleveren worden niet gehanteerd. Als de bevolking kritiek heeft, is het ook wenselijk haar bij de opvolging van dit

dossier te betrekken. Daarom stelden we aanvullende voorwaarden op. Het is ook niet de eerste keer dat zoiets voorvalt. Onze ervaringen met deze werkwijze zijn bijzonder positief, omdat de partijen elkaar zo wederzijds op de hoogte houden en een inhoudelijk goed beargumenteerde discussie mogelijk wordt. Dit is de reden voor het instellen van zo een begeleidingscommissie.

Deze begeleidingscommissie vergadert om de drie maanden. De commissie is samengesteld uit twee vertegenwoordigers van de afdeling Milieuvergunningen van Oost-Vlaanderen, die de vergunningsvoorwaarden mee vastgelegd hebben, één vertegenwoordiger van de afdeling Milieu-inspectie, die gelijk wat kan onderzoeken als daarom wordt gevraagd en die wordt verondersteld het dossier mee op te volgen, één vertegenwoordiger van de OVAM, één vertegenwoordiger van de Vlaamse Milieumaatschappij, één vertegenwoordiger van de provincie Oost-Vlaanderen en vier vertegenwoordigers van de gemeente Zelzate. Deze laatsten beschikken over lokale autonomie. Ik zeg hun dus niet hoe ze hun werk moeten doen. De gemeenteraad duidt vier vertegenwoordigers aan die in deze commissievergaderingen aanwezig zullen zijn. In de commissie zetelt ook één vertegenwoordiger van het bedrijf, opdat ook dit bij de zaak wordt betrokken.

Via de begeleidingscommissie kan de bevolking systematisch worden geïnformeerd over de milieusituatie van het bedrijf. De risico's die het bedrijf meebrengt, met inbegrip van de gezondheidsrisico's, worden geëvalueerd in het kader van het milieuvergunningendossier. Alle adviezen kwamen hierin aan bod. Ik weet dat de dienst voor preventieve gezondheidszorg voorbehoud aantekende, maar er werd ook een uitgebreid veiligheidsrapport opgesteld dat heel positief was over het bedrijf. Er lijken dus voldoende waarborgen te zijn om een positieve beslissing te verantwoorden.

Ten derde vroeg u waarom er geen rekening werd gehouden met de resultaten van de metingen van de Vlaamse Milieumaatschappij van de periode april 1995 tot maart 1996. Maar daar werd wel degelijk rekening mee gehouden. De VMM, die verantwoordelijk is voor de metingen van de luchtkwaliteit, heeft terzake een belangrijk dossier samengesteld. Hoe dan ook werd voor de parameters PAK en benzeen rekening gehouden met de waarden die de VMM had gemeten. In ons besluit wordt zeer uitvoerig verwezen naar deze meetresultaten, die vooraf werden geëvalueerd. Het eindadvies werd gebaseerd op het advies van de gewestelijke milieucommissie. Dat advies was positief en

Kelchtermans

alle disciplines qua autoriteit en deskundigheid kwamen erin voor. Dit betekent nog niet dat ik niet van het advies zou kunnen afwijken, maar dan zou ik dit maatschappelijk-politiek goed moeten kunnen verantwoorden met zeer sterke argumenten.

Uw vierde en vijfde vraag hebben eerder betrekking op de bodemsanering. De bodemsanering wordt uitgevoerd volgens de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet. De risico's voor de huidige bodemsanering zullen worden bepaald in het beschrijvend bodemonderzoek. Dit onderzoek is nog aan de gang. We hebben OVAM de opdracht gegeven om de mogelijke risico's die werden vermeld in de VITO-studie, ook te onderzoeken. Dit alles staat ook in de bijlage van mijn brief, gericht aan de administrateur-generaal. Ik citeer: 'Uit het rapport over de beoordeling van de gezondheidsrisico's ten gevolge van milieuverontreiniging met polyaromatische koolwaterstoffen te Zelzate dat werd opgesteld door de VITO in opdracht van het Vlaams ministerie voor Volksgezondheid, blijkt dat er elementen zouden kunnen zijn die genotoxisch zijn. Ik verzoek u om erop toe te zien dat bij het beschrijvend bodemonderzoek dat moet worden uitgevoerd, ook deze genotoxiciteit verder onderzocht wordt'. Einde citaat.

U stelde een zesde vraag over de milieuvergunning voor verdere exploitatie. Die is inderdaad in beroep bevestigd op 17 oktober, waarbij rekening werd gehouden met de gekende elementen en enkele aanvullingen die voor de bevolking geruststellend moeten zijn. In functie van de technisch-wetenschappelijke evolutie van dit dossier is zowel een aanpassing als een opschorting van de milieuvergunning in de toekomst op eender welk moment mogelijk. Men kan dus niet zeggen dat de kaarten zijn gespeeld tot op het einde van de vergunningstermijn.

Men neemt vaak een beslissing op basis van de argumenten van tewerkstelling en de historisch gegroeide situatie. Daar moet men niet beschaamd over zijn. Het gaat hier ook duidelijk niet om een bedrijf van kwade wil. Er zijn cowboys die hun voeten vegen aan de voorwaarden. Dit bedrijf heeft echter telkens positief gereageerd op alle aanbevelingen en het is daaraan tegemoet gekomen. Als er desondanks toch een risico blijft dat onaanvaardbaar is voor de regio, kan op eender welk moment de aanpassing of opschorting van de vergunning gebeuren. Naar mijn mening is dit dus een in eer en geweten verantwoorde beslissing geweest.

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, ik wil de heer De Vilder zeggen dat ik het betreurt dat zijn interpellatie is geweigerd. Ik had ook al liever in mei uitgebreid over dit dossier gepraat.

De voorzitter : In de vergadering met het Bureau en de commissievoorzitters is thans beslist dat de commissievoorzitter advies kan geven over een interpellatieverzoek. Op die manier kunnen we op voorhand problemen uitpraten en voorkomen dat belangrijke interpellaties worden geschrapt.

Mevrouw Vera Dua : Ik vermoed dat alles wat in de vakantie is gebeurd een rol heeft gespeeld om deze interpellatie nu wel te laten doorgaan.

Het is mijn bedoeling om het probleem op te lossen. Over de partijgrenzen heen moeten we komen tot een overleg over deze problematiek. Ik heb nooit gevraagd om dat bedrijf zomaar te sluiten, integendeel. Zoals de minister heeft gezegd, kan een opschorting worden overwogen om te kijken op welke manier het beter kan. Het bedrijf is daar inderdaad al 150 jaar gevestigd. In de huidige tijdgeest is het echter bijna niet verantwoord dat het daar gelegen is. Hoe dan ook moet met de locatie rekening worden gehouden bij het vastleggen van de vergunningsvoorwaarden. Het bedrijf moet zelf ook beseffen dat het gevestigd is in de kern van Zelzate.

Ik wil het ook nog even hebben over de aansprakelijkheid. Ik begrijp dat u daar, gezien het gerechtelijk onderzoek, geen uitspraken over kunt doen. Ik wil toch iedereen aanraden om de pollutierozen te bekijken in de studies van de VMM. Daaruit blijkt duidelijk dat dit bedrijf voor een belangrijke vervuiling zorgt. Hetzelfde blijkt uit de bodemanalyse. Als je op de kaart kijkt waar er vervuiling is, zie je duidelijk dat dit voor een groot deel de verantwoordelijkheid is van dit bedrijf.

Dan wil ik het nog over de vergunning van april hebben. Er is blijkbaar met veel zaken rekening gehouden. Toch vind ik het erg opvallend dat alles op gang is gekomen enkele dagen nadat de beslissing over de vergunning is genomen. Als er wat meer beroering was geweest vóór 3 april, dan hadden uw diensten misschien met wat meer omzichtigheid de beslissing genomen en strengere normen opgelegd.

Ik ben geen scheikundige en het is soms moeilijk te zeggen of een norm verantwoord is of niet. Toch stel ik vast dat dit bedrijf nog steeds mag lozen en

Dua

dat er nog steeds kankerverwekkende stoffen in de omgeving vrijkomen. Het is al minder dan bij de vorige vergunning, maar gezien de locatie vind ik het nog steeds een dubieuze zaak.

Ik ben wel verheugd dat er steeds kan worden overgegaan tot een aanpassing en eventueel een opschorting van de vergunningsvoorwaarden. Ik denk dus dat de discussie moet worden gevoerd in functie van het onderzoek en de vaststellingen van de begeleidingscommissie.

U hebt niet geantwoord op de vraag of bij controles inderdaad werd vastgesteld dat het bedrijf in overtreding is. Dat is een belangrijk element. U zegt dat het bedrijf geen cowboypraktijken uitvoert. Er zijn slechtere cowboys in de kanaalzone dan dat bedrijf. Er worden inderdaad inspanningen geleverd.

Minister Theo Kelchtermans : Ik zal dat nagaan en u het antwoord bezorgen.

Mevrouw Vera Dua : Kunnen we schriftelijk op de hoogte worden gesteld van de beschrijving van het bodemonderzoek ?

Minister Theo Kelchtermans : Ik zal daarvoor zorgen.

De voorzitter : Zoals u weet, zijn er in de cowboywereld 'the good, the bad and the ugly'. U hebt de keuze.

Mijnheer De Vilder heeft het woord.

De heer Freddy De Vilder : Mijnheer de minister, uw reactie ligt volledig in de lijn van wat u geantwoord hebt op mijn vraag van 30 mei. Ook de vraag waarom de onderzoeksresultaten pas bekend werden gemaakt na de aflevering van de vergunning, werd beantwoord. Dat antwoord werd gepubliceerd in het Bulletin van Vragen en Antwoorden.

Ik ben verheugd dat u vaststelt dat het bedrijf van goede wil is. Ik heb hier een overzicht van de milieu-inspanningen die door het bedrijf werden geleverd, en de totale kost daarvan gedurende de laatste vijf jaar. Ik kan me niet akkoord verklaren met de opmerking van mevrouw Dua dat het bedrijf daar niet op zijn plaats is. Ze is niet voor de sluiting van het bedrijf maar wel voor de intrekking van de vergunning. Het bedrijf beseft echter zeer goed dat het in de directe omgeving van een

leef- en woonzone ligt. Dat bewijzen de inspanningen die de afgelopen jaren werden geleverd.

Elk bevoegd organisme heeft de vergunning trouwens goedgekeurd. Ik vraag me wel af hoe het komt dat belangrijke onderzoeksresultaten pas enkele dagen na de vergunning worden bekend gemaakt. Men had daar bij de toekenning misschien rekening mee kunnen houden. Ik blijf erbij dat door uw voorstel in verband met een begeleidingscommissie, rekening wordt gehouden met de ligging van het bedrijf in de omgeving van een woonzone. Zo kan men leven, wonen en werken met elkaar verzoenen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de wijze van totstandkoming en de inhoud van het Vlaams Reglement inzake Afvalvoorkoming en -beheer

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Malcorps tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de wijze van totstandkoming en de inhoud van het Vlaams Reglement inzake Afvalvoorkoming en -beheer.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik had gehoopt het advies van de Raad van State over het Vlarea in mijn bezit te hebben.

Minister Theo Kelchtermans : U zult moeten wachten tot de volgende interpellatie. *(Gelach)*

De heer Johan Malcorps : Allereerst is er heel wat te zeggen over de wijze waarop Vlarea totstandkwam : minimaal overleg met de ambtenaren, geen voorafgaande bespreking met het parlement en geen vraag om officieel advies van de SERV of Minaraad. Er werden ook eerder in deze commissie door de heer Sauwens al vragen gesteld bij 'de machtsgreep van het kabinet' voor bepaalde beslissingen in verband met vergunningen, en dit ten koste van OVAM. Ik ga daar nu niet verder op in.

De vorige jaren zagen sectorale uitvoeringsplannen voor bouw- en sloopafval, en GFT- en groenafval

Malcorps

het licht. Het uitvoeringsplan oud papier werd in openbaar onderzoek gesteld en deemsterde nadien weg. In zo'n uitvoeringsplan worden doelstellingen vooropgesteld en worden er instrumenten afgewogen om deze doelstellingen op de beste manier te bereiken. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan over milieubeleidsvereenkomsten, aanvaardingsplicht, stort- en verbrandingsverboden, productnormering en taxering.

Sinds het begin van deze legislatuur lijkt het instrument van de uitvoeringsplannen in diskrediet te zijn geraakt. Er kwam een superuitvoeringsplan voor huishoudelijke afvalstoffen, compleet met inspraakprocedure en onderzoek. Maar een globale planmatige aanpak per sector bleef uit. Voor het niet-huishoudelijke afval is er in feite geen enkele kaderplanning meer voorhanden.

En dan komt Vlarea. Men zou kunnen denken dat het om uitvoeringsplannen in zakformaat gaat. Dat kan echter niet. Want dan zouden er ook een x-aantal openbare procedures moeten starten. Dat is duidelijk niet de bedoeling. Op deze wijze wordt het hele proces van zorgvuldig opgebouwde milieubeleidsplanning op losse schroeven gezet.

In verband met de aanvaardingsplicht vraag ik me af of die nu wordt ingevoerd of afgevoerd. In artikel 3.1.1.4 van Vlarea laat men de keuze tussen een milieubeheersvereenkomst en een afvalbeheersplan. Bij beide overeenkomsten kunnen heel wat vragen rijzen.

De SERV bracht pas een genuanceerd rapport uit over de waarde van een milieubeleidsvereenkomst. Tot de genoemde nadelen behoren in elk geval het feit dat weinig objectiveerbare doelstellingen worden vooropgesteld en dat de streefdoelen weinig controleerbaar zijn. Ik heb hier enkele weken terug al uitvoerig betoogd dat de milieubeleidsvereenkomsten oud papier in wezen een uitholling zijn van de aanvaardingsplicht. Ik kom daar nu niet op terug.

Voor de afvalbeheersplannen is dan weer geen sluitende procedure uitgewerkt, zoals de Minaraad in haar advies over Vlarea terecht zegt. Als stok achter de deur zijn deze individuele beheersplannen ongeloofwaardig. Een bijkomend nadeel is dat bij de opmaak van afvalbeheersplannen de openbaarheid die werd gegarandeerd voor milieubeleidsvereenkomsten en uitvoeringsplannen, achterwege blijft.

Ik zou het verder kunnen hebben over de protocol-overeenkomst tussen de gewesten en Bebat, over het rapport-Belauto en de milieubeleidsvereenkomsten die in de maak zijn over autowrakken of over wit- en bruingoed. Ik reserveer dit alles echter graag voor een later moment, in afwachting dat definitieve ontwerpen van milieubeleidsvereenkomsten worden ingediend. Dat zal het moment van de waarheid zijn. Wat nu in Vlarea staat, plaats ik in afwachting liefst even tussen haakjes.

Ik wil me verder vooral toespitsen op de inzet van afvalstoffen als secundaire grondstoffen of als secundaire brandstoffen. Het hergebruik van afvalstoffen als secundaire grondstoffen is uiteraard een lovenswaardig principe, op voorwaarde dat de normen voor marginale bodembelasting of de samenstellingscriteria van die aard zijn dat we niet kunnen spreken van een declassering van afvalstoffen. Er mag geen spreidingsbeleid komen waarbij gedeclasseerde afvalstoffen worden uitgespreid over heel Vlaanderen. Anderzijds mogen de normen ook niet zo streng worden geformuleerd dat elke nuttige toepassing van bepaalde stoffen al bij voorbaat wordt uitgesloten, en dat men de facto bepaalde stoffen actief discrimineert ten opzichte van andere. We moeten dus naar een goed evenwicht zoeken.

Ik wil hier beginnen met enkele voorbeelden van toelatingsnormen die wellicht te laag zijn. Ik verwijs naar het advies van de Minaraad waarin vragen worden gesteld over het gebruik van papier-schuim als secundaire grondstof voor bodemverbetering. Daarin zouden kankerverwekkende stoffen en micro-organismen aanwezig zijn. Ook voor een bepaald soort van staalslakken – LD-staalslakken – zijn erg soepele normen voorzien voor de aanwezigheid van chroom en vanadium. Uiteraard is ook een degelijke controle nodig op de kwaliteit van vliegassen die als bouwmaterialen worden gebruikt.

De Minaraad waarschuwt met klem tegen een verregaande versoepeling van de voorwaarden voor het gebruik als secundaire grondstof – als bouwstof of bodem – van baggerspecie. De Minaraad wil dat voor het gebruik van baggerspecie als bouwstof dezelfde normen gelden als voor andere secundaire grondstoffen. De druk is natuurlijk erg groot, denken we maar aan de rel die recent ontstond bij de stillegging van de dijkversterigingswerken in Hamme : het was weer allemaal de schuld van Vlaarem.

Maar dan wil ik tegelijkertijd ook verwijzen naar een andere recente rel. In Nederland ontstond

Malcorps

beroering toen bleek dat verontreinigde baggerspecie uit onze Beneden-Zeeschelde op grote schaal bij het transport naar Nederland wordt witgewassen. Deze baggerspecie wordt dan gesleten als zuiver Westerscheldezand. Het kan toch niet de bedoeling zijn om dit soort van witwasoperaties via de wet te officialiseren.

We stellen dus vast dat enerzijds met zachte hand wordt opgetreden inzake baggerspecie, maar anderzijds groencompost met harde hand wordt aangepakt. Daarvoor blijven immers de veel strengere normen van toepassing. Hier wordt in omgekeerde zin gezondigd tegen het principe dat alle secundaire stoffen gelijk dienen te zijn voor de wet.

En dan is er natuurlijk het RWZI-slib. De Boerenbond wil elke toepassing te velde gewoon uitsluiten. Ook in een vorige versie van Vlarea was dit voorzien. In de voorlopig definitieve versie is men niet zover willen gaan, maar de lat voor het gebruik van RWZI-slib als bodemverbeteraar of meststof wordt nog altijd zeer hoog gelegd. Eerst en vooral moet het slib behandeld zijn. De Minaraad wijst er terecht op dat bepaalde afvalwaterzuiveringsinstallaties kwalitatief goed slib aanmaken, waarvoor geen verdere behandeling nodig is.

Ten tweede worden allerlei bijkomende voorwaarden opgelegd, die veel verdergaan dan voorzien in de Europese regelgeving. Dat is een duidelijke discriminatie ten opzichte van andere secundaire grondstoffen. Uiteraard zijn de groenen het voor 100 percent eens met de stelling dat vervuild slib niet mag worden uitgespreid over goede landbouwgrond. Maar het zo goed als uitsluiten van de inzet van RWZI-slib als bodemverbeterend middel is evenmin verdedigbaar – tenzij men andere belangen wil verdedigen, zoals een gegarandeerde afzet van mest. Daar knelt het schoentje wellicht.

De Minaraad gaat – tot grote woede van de Boerenbond – nog een stap verder. De meerderheid van de Minaraad is van mening dat alle stoffen die als meststof of bodemverbeteraar worden gebruikt, gelijk moeten worden behandeld. Dat geldt dus ook voor de meststoffen als dusdanig, ook al zijn meststoffen volgens het boekje niet bij de afvalstoffen ingedeeld. De Minaraad dringt erop aan dat in het Uitvoeringsplan Organische Afvalstoffen 1998-2001 beheersmaatregelen zouden worden opgenomen om de nuttige toepassing van RWZI-slib te bevorderen. Vandaag wordt dat eerder ontmoedigd.

Tot zover de zaak van de secundaire brandstoffen. Het verbranden van stoffen, met energierecuperatie, is een noodoplossing. Als er betere alternatieven zijn, moet daarvoor worden gekozen. De hiërarchie van afvalverwerkingswijzen – de ladder van Lansink – moet ook in dit geval onverkort gelden. Om die reden stelt de Minaraad dat de optie van de verbranding van rioolslib in feite onzinnig is. Als men zich houdt aan de samenstellingsvoorwaarden voor het slib, kan alleen het minst vervuilde slib in bijvoorbeeld kolencentrales worden verbrand, maar net dit deel kan beter als bodemverbeteraar worden ingezet.

Artikel 4.2.6.3 van Vlarea maakt het mogelijk gedroogd RWZI-slib in met steenkool gestookte centrales te verbranden onder dezelfde voorwaarden als steenkool, als dat slib aan een aantal samenstellingscriteria voldoet. Er zal echter nog moeten blijken of die criteria van die aard zijn dat emissiewaarden kunnen worden gehaald die vergelijkbaar zijn met de eisen voor de verbranding van slib in een gespecialiseerde verbrandingsinrichting.

En er is meer. In Vlarem-II is een specifieke regeling voorzien voor coïncineratie, voor de verbranding van afvalstoffen samen met andere, gewone brandstoffen. In artikel 5.2.3.1.5 van Vlarem-II vinden we een formule terug die bepaalt waaraan verbrandingsinstallaties moeten voldoen die niet hoofdzakelijk voor de verbranding van afvalstoffen worden gebruikt.

Dit is een weerspiegeling van de zogenaamde mixing rule uit de Europese richtlijn inzake afvalverbranding. Het komt erop neer dat een samengestelde norm wordt berekend, waarbij rekening wordt gehouden met de hoeveelheid emissies die zullen vrijkomen door de bijkomende inzet van het afval, zoals bijvoorbeeld het verontreinigd slib. Deze mixing rule wordt overigens door de voorstanders van gespecialiseerde verbrandingsinrichtingen aangevallen.

Maar in Vlarea zet men nog een stap verder : men houdt gewoon geen rekening met het feit dat naast steenkool slib wordt verbrand. Vervuild slib en steenkool worden gewoon gelijkgeschakeld. Het slib is geen afval meer : het is een secundaire grondstof geworden. Electrabel kan dan met de hand op het hart zeggen dat het geen afval verbrandt.

Los hiervan kan natuurlijk ook de vraag worden gesteld of de lage emissienormen voor het verbranden van traditionele brandstoffen als steenkool of bepaalde soorten stookolie nog verantwoord zijn.

Malcorps

Uiteindelijk krijgen we een vrij absurde discussie, omdat voor het verbranden van afval veel zwaardere normen gelden dan voor gewone grote stookinstallaties. Verbrandingsovens moeten properder werken dan elektrische centrales. Dit is op termijn uiteraard ook niet houdbaar.

Ik wil het nu even hebben over de afvalolie. In Vlarea worden de normen voor de verwerking van afvalolie fors versoepeld. De Vlarem-II-norm voor het zwavelgehalte in de behandelde afgewerkte olie bedraagt 0,3 procent. In Vlarea heeft men het over 1 procent. De grenswaarde voor zware metalen in Vlarem-II was 60 milligram per kilogram, in Vlarea 400 milligram per kilogram. Deze versoepeling geldt – voorlopig – nog anderhalf jaar, tot 1 januari 1999. We moeten natuurlijk afwachten wat de Raad van State daarover heeft te zeggen.

De reden van deze verregaande inschikkelijkheid moeten we niet ver zoeken. Het is algemeen bekend dat tuinders-serrehouders de belangrijkste afnemers zijn van dit soort goedkope olie. De Boerenbond heeft zeker de nodige druk uitgeoefend opdat serrehouders goedkope olie kunnen blijven kopen om bij te stoken. Nochtans is er voor de verwerking van afvalolie een veel beter alternatief voorhanden: de reraffinage van afgewerkte olie. Daarbij wordt de afgewerkte olie opgewerkt tot een nieuw product, namelijk basisolie die kan worden gebruikt voor nieuwe smeermiddelen. Een rendement tussen 50 en 70 procent is haalbaar. Dit is een veel betere oplossing dan de huidige behandeling waarbij hoogstens een deel van de zware verontreiniging uit de afvalolie wordt verwijderd.

De Minaraad legt dan weer sterk de nadruk op een scheiding aan de bron van zwavelrijke en zwavelarme smeeroilie. Dan kan later wel de zwavelnorm worden gehaald.

Het probleem van de stookkost van tuinders kan ook apart worden bekeken. Als dit inderdaad een cruciale factor blijkt te zijn, zijn wellicht aangepaste steunmaatregelen noodzakelijk om de sector leefbaar te houden en de concurrentie aan te kunnen met Nederlandse serristen die profiteren van lage aardgasprijzen.

Tot slot wil ik nog een woordje kwijt over de zogenaamde nuttige toepassing of het gebruik van secundaire brandstoffen in Waalse cementovens. De Vlaamse regering heeft zich nooit erg gelukkig getoond over de afvoer van Vlaamse afval naar Waalse cementovens. Dat meen ik toch te hebben

begrepen. Pogingen om een hoger tarief aan te rekenen voor de export van afval naar Wallonië, liepen uit op een sissers.

Het is de vraag of de Vlaamse regering dan maar moet aanvaarden dat ettelijke tonnen gevaarlijk Vlaams afval worden gedeclasseerd en tegen braderieprijzen worden verbrand in cementovens. Bovendien zijn de emissienormen voor de cementindustrie veel soepeler dan deze voor de verbrandingsinstallaties van gevaarlijke afvalstoffen. Het lijkt er veeleer op dat Vlaanderen, net zoals andere landen als Duitsland en Nederland, zich maar wat graag achter de Europese regelgeving verschuilt. Het komt Vlaanderen eigenlijk wel goed uit dat een groot deel van het afvalprobleem naar het buitenland of naar een ander gewest wordt gedraaid.

Een gedurfd beleid terzake zou inhouden dat men in de eerste plaats zeer selectief optreedt bij het verlenen van erkenningen aan afvalophalers en/of toelatingen voor de in- en uitvoer van afval. De lijst van afvalstoffen die in aanmerking komen voor hoofdgebruik als brandstof, is zeer beperkt. Bovendien gelden al deze stoffen voor de OESO als oranjelijststoffen, zodat er geen bezwaar kan zijn tegen een stringente controle terzake.

Ten tweede zou een gedurfd beleid inhouden dat men effectief optreedt tegen alle afvalverwerkers die zich vooral bezighouden met het verdunnen van afval. Ik denk hierbij aan het vermengen van gevaarlijk afval met grote massa's zaagmeel opdat het aan bepaalde normen zou voldoen. Volgens artikel 5.2.1.7, paragraaf 2 van Vlarem-II is dit uitdrukkelijk verboden. Toch bestaat het vermoeden dat ook een aantal Vlaamse afvalverwerkers vooral daarmee bezig zijn, onder meer ter voorbereiding van een lonende afzet in Wallonië.

Een gedurfd beleid zou als derde punt inhouden dat wordt aangestuurd op een nieuw samenwerkingsakkoord tussen de gewesten over een gelijk-schakeling van de normering van alle installaties waarin afvalstoffen worden verbrand. Het is zonneklaar dat Vlaanderen mee de rechtstreekse gevolgen draagt van een te lakse normering van de verbranding van afvalstoffen in één van de andere gewesten. Vlaanderen moet dus ook recht van spreken hebben.

Tot slot moet een gedurfd beleid ook aansturen op een snelle bijsturing van de Europese regelgeving zodat het nuttig toepassen van afvalstoffen in cementovens aan dezelfde normen onderhevig is

Malcorps

als in daartoe speciaal uitgeruste verbrandingsinstallaties.

In Vlarea is van een dergelijk gedurfd beleid geen spoor te bekennen. Meer zelfs, men gaat de praktijk van oneerlijke concurrentie door het declasseren van afvalstoffen, ook binnen het Vlaams gewest toepassen. Daardoor verliezen we op termijn elk recht van spreken. Wanneer men in gedachten de solventen vervangt door rioolslib en de Waalse cementovens door eigen Vlaamse steenkoolcentrales, wordt het plaatje meteen duidelijk.

Ten slotte wens ik nog de vragen te formuleren die ik aan de minister heb bezorgd. Ten eerste, is de minister bereid dit besluit alsnog in beraad te houden? Wilt hij het eerst voorleggen aan de commissie voor Leefmilieu van het Vlaams Parlement? Wilt hij een eventuele bijsturing ervan met de parlementsleden bespreken? Ik vind dit besluit zo belangrijk dat het te moeilijk wordt om dit allemaal nog via een besluit te ordonneren. Hierover zou in de commissie nog een grondige discussie moeten worden gevoerd.

Ten tweede vraag ik me af wat de reden is om in het Vlarea de verregaande beslissingsbevoegdheden te leggen bij de minister zelf.

Ten derde, is de minister van mening dat – zoals de Mineraad in haar op eigen initiatief uitgebrachte advies zegt – de omzetting van de terugnameplicht veeleer via sectorale uitvoeringsplannen moet gebeuren, en in overeenstemming moet zijn met de nakende Europese regels terzake?

Mijn vierde vraag betreft de maatregelen die concreet worden genomen voor de sanering van het zwarte punt Maes-Eelen te Schoten. Op welke wijze zal de vervuiler effectief aansprakelijk worden gesteld? Kan er nog sprake zijn van een overname met parallelle activiteiten op deze site?

Ten vijfde, welke maatregelen neemt de minister om het reraffineren van afvalolie te bevorderen?

Ten zesde, waarom wijkt de minister af van de normen voor coïncineratie van afvalstoffen met betrekking tot het eventueel verbranden van rioolslib in kolencentrales?

Tot slot vraag ik me af welke initiatieven de minister zal nemen om het draineren van belangrijke afvalstromen naar Wallonië, onder het mom van nuttige toepassingen, tegen te gaan. Steunt de

minister mijn voorstellen voor een gedurfdere aanpak terzake?

De voorzitter : De heer De Vilder heeft het woord.

De heer Freddy De Vilder : De heer Malcorps heeft in zijn uiteenzetting terecht gewezen op de noodzaak van het creëren van slibverbrandingsinstallaties. Vooraleer men vergunningen verleent voor dergelijke installaties, wil ik erop aandringen dat men vooraf grondig onderzoekt wat de werkelijke behoefte aan deze installaties is, en welke capaciteit voorhanden is. Wanneer er dan installaties komen, moet er rekening worden gehouden met de inplanting. Ik ben er namelijk van overtuigd dat dit opnieuw grote transportproblemen kan veroorzaken in gebieden waar reeds voldoende verkeersproblemen zijn.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, op 15 mei 1997 heb ik een gelijkaardige mondelinge vraag van de heer Sauwens beantwoord. Deze vraag kon eveneens worden gesitueerd in de filosofie van het Vlarea-besluit.

In verband met het ontwerp van besluit betreft, zal ik een antwoord geven op de zeven vragen van de heer Malcorps en op de aanvullende suggesties van de heer De Vilder. Het ontwerp van besluit over het Vlarea werd door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd op 24 juni 1997. Hierover werd ook een advies aan de Raad van State gevraagd. Ik hoop het zo snel mogelijk te ontvangen. (*Opmerking van de heer Johan Malcorps*)

Een advies van de Raad van State is niet geheim. Ik zal het bij mijn bundeling voegen. Nadat de Raad van State een advies heeft uitgebracht, volgen er meestal nog een aantal aanpassingen, overeenkomstig de aanbevelingen in het advies. De bepalingen die in het Vlarea worden opgenomen, voeren het afvalstoffendecreet uit. De bevoegdheid hiervoor werd decretaal vastgelegd en berust bij de Vlaamse regering. Gedeeltelijk is dit een antwoord op uw suggestie om het besluit van de Vlaamse regering eerst in de commissie voor Leefmilieu te bespreken, mijnheer Malcorps. U weet dat ik hierin altijd heel ver ga. Ook in het verleden was dat het geval. Omwille van de tijdsdruk leg ik dit ter beslissing aan de Vlaamse regering voor. Ik ben bereid in de commissie een debat te voeren over de gedelegeerde verantwoordelijkheid die de Vlaamse regering decretaal heeft gekregen. Men doet het parlement dus geen onrecht aan. Ik vind dat deze proce-

Kelchtermans

dure voor belangrijke decreten zoals het MAP, moet worden gevolgd. Ik stel dus voor het eindstadium af te ronden en ons rustig te laten ondervragen, ook in deze commissie.

Wat uw tweede vraag betreft, worden de decretale bepalingen nauwlettend gevolgd voor het vastleggen van de beslissingsbevoegdheden. Het is helemaal niet de bedoeling OVAM opzij te zetten. Integendeel, OVAM wordt rechtstreeks bij de voorbereiding betrokken. De beslissing wordt wel op het politieke niveau genomen. Het is immers logisch dat de beslissing bij de politiek verantwoordelijke ligt. Men kan zijn politieke verantwoordelijkheid niet delegeren. Daarom beslissen wijzelf over de erkenningsdossiers, waarvoor we uitdrukkelijk de verantwoordelijkheid dragen. Rekening houdend met onze manier van werken, kan die beslissing er niet komen zonder het advies van OVAM. OVAM bereidt trouwens het dossier voor en houdt toezicht op de naleving van de erkenningsvoorwaarden.

Ik zal nu een antwoord geven op uw derde vraag. De Minaraad heeft op eigen initiatief een advies uitgebracht. Ze vermeldt heel wat minderheidsstandpunten. De leden van de Minaraad discussiëren doorgaans onderling tot ze in consensus een voorstel aan het beleid kunnen bezorgen. Anders kon men evengoed de verschillende sectoren die in de raad zijn vertegenwoordigd, beurtelings om advies vragen.

De heer Johan Malcorps : De meeste zaken in het advies worden door alle groepen gesteund, behalve de Boerenbond, die uitdrukkelijk een ander standpunt inneemt.

Minister Theo Kelchtermans : Ik spreek in het algemeen. Ik ontken echter uw opmerking niet, mijnheer Malcorps. In het verslag krijgt men een idee van de gehanteerde argumenten. Het zou evenwel ideaal zijn als in een soort van eindadvies een gezamenlijk standpunt werd bereikt. Dat lukt helaas te weinig. Dat geldt ook voor de gewestelijke milieuvergunningcommissies, die eindigen met een duidelijk advies aan de minister.

De Minaraad bepaalt in haar advies dat een algemene visie die in een algemeen milieubeleid past, bijvoorbeeld in een sectoraal uitvoeringsplan kan worden uitgewerkt. Als de algemene beleidslijn al voldoende in het milieubeleidsplan is ontwikkeld, is het daarentegen niet altijd nodig voor elke afval-

stof zo een sectoraal uitvoeringsplan op te stellen. Zelfs met een dergelijk plan zijn er nog altijd initiatieven nodig op het vlak van de regelgeving.

Ik wil even citeren uit het advies van de Minaraad over de aanvaardingsplicht : 'voor de productstromen die in Vlarea een aanvaardingsplicht opgelegd krijgen, is uitgebreid beleidsvoorbereidend onderzoek uitgevoerd, zijn ontwerpplannen uitgevoerd en werd lang overleg gepleegd. In bepaalde gevallen werd zelfs op aandringen van de betrokken sector gekozen voor inzamelsystemen op basis van een aanvaardingsplicht. Op basis van die gegevens kan nu reeds met rede worden beslist om voor de betrokken productstromen een aanvaardingsplicht op te leggen.' Volgens de Minaraad is het dan ook aanvaardbaar dat een aanvaardingsplicht wordt opgelegd voor de betrokken producten in Vlarea en dat bijhorende doelstellingen en basisprocedures worden bepaald. Voor de verdere uitwerking en operationalisering van de aanvaardingsplicht wordt nog voldoende ruimte gelaten in het kader van de milieubeleidsvereenkomsten en de afvalbeheersplannen. We hebben daarover al eens gediscussieerd. Op die manier kan, indien nodig, nog op interregionale en Europese ontwikkelingen worden ingespeeld. Ik citeer hierbij letterlijk uit het advies van de Minaraad over de aanvaardingsplicht.

De sanering van het terrein van Maes-Eelen te Schoten houdt geen enkel verband met Vlarea. Dit gebeurt helemaal in het kader van het bodemsaneringsdecreet en Vlarebo. De discussie over afvalolie in zijn geheel heeft wel met Vlarea te maken. De bepalingen van het bodemsaneringsdecreet zullen bij de sanering worden gevolgd. De overdracht van gronden die zijn aangetast door historische bodemverontreiniging die een ernstige bedreiging vormt, kan slechts indien het terrein werd gesaneerd, of indien de overdrager of verwerver een verbintenis heeft aangegaan om bodemsaneringswerken uit te voeren en hiervoor ook de nodige financiële zekerheden heeft gegeven.

De aansprakelijkheid voor nieuwe bodemverontreiniging is vastgelegd in artikel 25 en volgende van het bodemsaneringsdecreet. Voor historische bodemverontreiniging zijn de regels bepaald in artikel 32 van het decreet. Het bodemsaneringsdecreet verbiedt niet dat analoge activiteiten op het terrein worden uitgeoefend. Natuurlijk moeten hiervoor wel de nodige vergunningen worden verleend. De voorwaarden om nieuwe verontreiniging te voorkomen zijn ook in Vlarem opgenomen.

Kelchtermans

Uw vijfde vraag handelde over het bevorderen van het re-raffineren van afvalolie. Door het opleggen van strenge normen voor het gebruik van behandelde, afgewerkte olie als brandstof vanaf 1 januari 1999, wordt automatisch ook een aansporing gegeven om de afgewerkte olie te re-raffineren. Hiermee wordt de regeling bevestigd die in titel II van het Vlarem is opgenomen. Het standpunt van de directeur-generaal van Aminimal wordt gevolgd.

Ik verwijs hierbij naar de discussie tussen enerzijds het standpunt van de milieu-inspectie en anderzijds het standpunt van de afdeling milieuvergunningen. We hebben de directeur-generaal gevraagd te arbitrerem. U hebt toen ook verwezen naar de constructienormen, de samenstellingsnormen en de emissienormen. Vermits dit betrekking heeft op het gebruik van een afvalstof als secundaire hulpstof, is de normering dan ook beter op zijn plaats in Vlarea dan in Vlarem. We zullen echter afwachten wat de Raad van State erover zegt. Dit zal een van de belangrijke onderdelen zijn van het advies. Daarnaast worden in Vlarea ook de voorwaarden bepaald waaronder behandelde, afgewerkte olie als secundaire grondstof mag worden hergebruikt als smeer- en oplosmiddel.

Waarom wijken we af van de normen voor coïncineratie van afvalstoffen met betrekking tot het eventueel verbranden van rioolslib in kolencentrales? In Vlarea worden de regels vastgelegd waaronder de afvalstoffen als secundaire grondstoffen kunnen worden ingezet. Het afvalstoffendecreet bepaalt dat de afvalstoffen niet meer als afvalstoffen worden beschouwd op het ogenblik dat ze als secundaire grondstoffen worden ingezet. Er is dan ook geen sprake van co-verbranding van afvalstoffen. Het statuut van wat beschikbaar wordt, volgt de regelgeving van Vlarea: het is een secundaire grondstof geworden en is geen afvalstof meer.

Welke initiatieven zal ik nemen om het draineren van afvalstromen naar Wallonië te controleren? Voor de verwerking van afvalstoffen moet worden gestreefd naar verwerkingswijzen die zo hoog mogelijk staan in de hiërarchie. Mijnheer Malcorps, u hebt ze opgesomd, ze staan trouwens ook in artikel 4.1.6.2 van titel II van Vlarem. De milieu-inspectie is bevoegd voor het uitoefenen van het toezicht op de naleving van de vergunningsvoorwaarden. De aanvragen voor erkenning van het ophalen van afvalstoffen worden op dit ogenblik kritisch onderzocht door de OVAM. Voor de in- en uitvoer van afval is het Vlaams Gewest onderworpen aan de Europese wetgeving terzake. Ook hier

volgt de OVAM deze regelgeving heel nauwlettend voor het al dan niet verlenen van een in- of uitvoervergunning van afvalstoffen.

Deze regelgeving is evenwel niet van toepassing op de overbrenging van afvalstoffen naar een ander gewest. Er is reeds veelvuldig overleg geweest met andere gewesten om een regelgeving uit te werken voor de overbrenging van afvalstoffen naar een ander gewest, onder andere om te bepalen welke afvalstoffen onder bepaalde voorwaarden in de cementovens kunnen worden verwerkt. Ik stel vast dat dit overleg tot op heden helaas zonder succes is gebleven, ook omwille van de regionale belangen die blijkbaar voorrang krijgen op de interregionale bezorgdheid voor het milieu.

De normering voor de verbranding van afvalstoffen is vastgelegd in de Europese richtlijnen. Het is dan ook niet de bevoegdheid van het Vlaams Gewest om na te gaan of een andere lidstaat of gewest deze regelgeving volgt. Men kan de politiek aanklagen – u kunt dat beter dan mij –, maar de Vlaamse regering heeft niet de bevoegdheid om daarover controleopdrachten te geven. Het Vlaams Gewest werkt actief mee aan de Europese besluitvorming in verband met de regelgeving. We betreuren dat we daarin niet de plaats kunnen innemen die een lidstaat heeft. Dit zou trouwens het imago van Vlaanderen in Europa in verband met thema's als leefmilieu en progressief milieubeleid belangrijk verbeteren.

Ik deel de bezorgdheid van de heer De Vilder. Men moet inderdaad geen nieuw circuit van installaties voor slibverbranding organiseren. We blijven trouwens van mening dat men ook hier hergebruik en recyclage zoveel mogelijk moet bevorderen. De omzetting van slib in energie gebeurt enkel voor dat gedeelte van het slib waarvoor men geen andere oplossing heeft. Aquafin maakt wel zeer intens gebruik van drooginstallaties, waarna het slib ofwel wordt verbrand, ofwel in de landbouw wordt aangewend.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Ik besef dat het onbegonnen werk is om alle rubrieken van het Vlarea hier ter sprake te brengen. Ik hoop dat we in de toekomst nog tijd zullen uittrekken om dit toch grondig te bekijken. Ik geef kort vier reacties.

Ik ben uiteraard niet tegen de aanvaardingsplicht. Ik heb zelf een voorstel van decreet ingediend om de aanvaardingsplicht onverkort in te voeren. Ik volg daarin de Mineraad helemaal. Het probleem

Malcorps

is dat er dikwijls jaren discussies bezig zijn met de sectoren en dat we nu niet weten wat het resultaat van die discussies zal zijn.

Waar ik het zonet over wilde hebben is het feit dat de aanvaardingsplicht die nu als principe in Vlarea is ingeschreven, zou kunnen worden ontweken via milieubeleidsovereenkomsten of afvalbeheersplannen. Ik vrees dat de milieubeleidsovereenkomsten daar een eerste voorbeeld van zijn. Dat heeft de Minaraad ook gezegd. Dat zou ook kunnen gelden voor wrakken, witgoed, bruingoed, enzovoort. Het is een beetje afwachten en daarom wil ik de discussie ook op dat moment voeren. Het principe is goed en we kunnen er ons in de toekomst steeds op beroepen. Alleen moet blijken dat het ook wordt toegepast. Eigenlijk laat het Vlarea een enorme achterpoort openstaan. We zullen moeten zien of men inderdaad alles via die achterpoort laat verdwijnen.

Ten tweede hebt u bevestigd dat afvalstoffen op bepaalde momenten worden omgedoopt tot grondstoffen zodat een aantal regels niet meer van toepassing zijn. Ik ben voorstander van het nuttig toepassen van secundaire grondstoffen. Er is echter het voorbeeld van het verbranden van RWZI-slib in kolencentrales. Men noemt het slib op een bepaald moment geen afvalstof meer maar een secundaire brandstof of grondstof, zodat een aantal regels niet meer gelden. We moeten daar zeer omzichtig mee omspringen.

Minister Theo Kelchtermans : Om misverstanden te voorkomen, wil ik nog even opmerken dat er andere normen zijn voor afvalovens dan voor elektriciteitscentrales. Bij de vergunning voor een elektriciteitscentrale wordt zeer specifiek vermeld welke brandstof men gebruikt. De voorwaarden voor de vergunning worden opgesteld naargelang die brandstof. Bij afvalovens is er uiteraard een enorme variëteit en de normen moeten dan ook zeer hoog liggen. Die variëteit heeft men niet in elektriciteitscentrales.

De heer Johan Malcorps : Betekent dat ook dat men die normen zal aanpassen als men voor een groot gedeelte secundaire stoffen als brandstof gaat gebruiken ?

Minister Theo Kelchtermans : Ja, aangezien dit geldt naargelang de brandstof.

De heer Johan Malcorps : Verder is er nog een vraag waarop u niet echt bent ingegaan. Ik maak

me zorgen over het verdunnen van afvalstoffen, wat ook op Vlaams grondgebied gebeurt. Er moeten daaromtrent nauwkeurige controles gebeuren. Het Vlarem is zeer duidelijk : eigenlijk is het niet toegestaan. Als het verdwijnt naar Wallonië of elders, dan heeft er zagezegd niemand last van, maar in se gebeurt het dus wel dat afvalstoffen verdund worden.

Ten slotte denk ik dat er heel concrete plannen bestaan om slib te verbranden. Er is sprake van 28.000 ton. Het gaat niet over drooginstallaties, maar over eindverwerking.

De voorzitter : Toch niet. De nieuwe installatie die is gebouwd in Deurne Schijnpoort naast de RWZI heeft de bedoeling een drogingsproces in te zetten. Eerst vindt er gisting plaats, daarna een droging. Het eindproduct, dat de calorische waarde van bruinkool heeft, wil men verbranden.

De heer Johan Malcorps : Daarop doel ik ook. Uiteindelijk zijn er toch concrete plannen in die zin.

Minister Theo Kelchtermans : Het is niet zo dat men zelf installaties zou gaan bouwen voor verbranding van slib.

De voorzitter : Ze drogen en leveren het als brandstof. Het werd trouwens aangeboden aan de elektriciteitscentrales. Daarmee komen we tot uw vraag. Dit zou kunnen leiden tot een aanpassing van de vergunning voor verbranding.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Bruno Tobback tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het SERV-rapport betreffende de sociale gevolgen van de nieuwe maatregelen inzake waterheffing en waterprijs

Mondelinge vraag van de heer Patrick Lachaert tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de opname van de watermeters en de gevolgen hiervan

Mondelinge vraag van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de wijze van aanrekening van de waterheffingen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Tobback tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het SERV-rapport betreffende de sociale gevolgen van de nieuwe maatregelen inzake waterheffing en waterprijs met daaraan toegevoegd de mondelinge vragen van de heer Lachaert tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de opname van de watermeters en de gevolgen hiervan en van mevrouw De Maght-Aelbrecht tot minister Kelchtermans, over de wijze van aanrekening van de waterheffingen.

De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Mijnheer de minister, vorige week voerden we hier een debat over de besteding van de middelen voor waterzuivering, meer bepaald over de alternatieve waterzuivering en Aquafin. Het zal ongetwijfeld een toeval zijn dat de SERV een week daarvoor een rapport publiceert over de manier waarop we aan die middelen komen. Dat is in het Vlaams Gewest in de eerste plaats via de waterheffing.

Voor die waterheffing is er vorig jaar naar aanleiding van het programmadecreet een nieuw systeem ingevoerd. Dat hield voor de waterheffing in de eerste plaats in dat de sociale correctie door middel van de fameuze KS-factoren werd afgeschaft. Het werd overigens niet helemaal terecht sociale correctie werd genoemd.

De afschaffing van die KS-factoren had in de eerste plaats tot gevolg dat voor de mensen de factuur voor hun waterheffing steeg. Dus steeg ook de opbrengst voor het Vlaams Gewest. Vandaar mijn verwijzing naar het genereren van de middelen.

Ten tweede heeft dat ook tot resultaat dat er een systeem verdween dat eigenlijk door niemand echt geliefd was. Het was niet helemaal een vorm van sociale correctie. Het systeem was overdreven ingewikkeld. Niet iedereen kon het begrijpen. Uit eerdere rapporten van de SERV bleek dat zelfs met de fameuze KS-factoren het hele systeem van waterheffingen en -prijzen veeleer regressief dan progressief was. De minstbedeelden werden dikwijls het zwaarst belast.

Het was niet de bedoeling dat het systeem dat werd ingevoerd door het programmadecreet van 1997, de gewone man geld zou kosten. Het was ook niet de bedoeling de mensen een grotere inspanning op te leggen door waterheffingen en -prijzen.

Daarom werden twee compensatievormen in het systeem ingebouwd. Ten eerste kregen een aantal mensen een vrijstelling op de heffing. De SP-fractie heeft dit systeem via amendementen nog uitgebreid. Ten tweede werd er voor iedereen in een compensatie voorzien via een nieuwe berekening van de drinkwaterprijzen. Hiertoe behoorde de gratis levering van 15 kubieke meter water, en werd de verwachte prijsstijging voor het gebruik van wat boven deze 15 kubieke meter valt, ingecalculeerd.

Het nieuwe systeem, dat door u werd voorgesteld in deze commissie, zou een aantal effecten hebben. Ten eerste legde u ons tijdens de bespreking van het programmadecreet tabellen voor waaruit moest blijken dat de globale financiering voor degene die zuinig om zou springen met water – en zelfs de gemiddelde verbruiker – beter of minstens hetzelfde zou zijn. Later hebben ikzelf en de heer Vermeiren u hierover geïnterpelleerd en hebt u hetzelfde verklaard. De grootverbruikers en mensen die relatief veel water verbruiken, zouden door dit nieuwe systeem financieel worden gestraft. Zij zouden opdraaien voor de nieuwe berekeningsmanier en voor de gratis levering van 15 kubieke meter water.

Tijdens de commissievergaderingen werd lang gediscussieerd over de haalbaarheid en het realisme van het systeem. Mijnheer de minister, u hebt ons toen en later met de hand op het hart beloofd dat de gevolgen voor de meerderheid van de bevolking even goed of beter zouden zijn. Het zou bovendien een positieve aanzet zijn om minder water te verbruiken.

De SERV heeft zich steeds met dit probleem beziggehouden. Ik herinner mij een aantal oudere rapporten van de SERV over de sociale effecten van deze problematiek. Ze hebben ook het nieuwe systeem aan een grondig onderzoek onderworpen. Uit hun rapport dat op 8 oktober werd gepubliceerd, blijkt dat het systeem niet helemaal beantwoordt aan de verwachtingen van de commissie. Het blijkt immers dat het waterverbruik in combinatie met de waterheffingen voor iedereen duurder is geworden. Niemand ontsnapt aan een globale prijsstijging.

Verder blijkt ook dat de regressiviteit van het oude systeem waardoor de minstbedeelden het zwaarst werden getroffen, is blijven bestaan. In sommige gevallen werd dit zelfs nog versterkt. In de eerste plaats worden armere gezinnen, alleenstaanden en kleinere gezinnen bestaande uit twee à drie personen, getroffen. Deze laatste gezinsvorm neemt in

Tobback

Vlaanderen de laatste jaren het sterkst toe. Net deze gezinnen worden door de nieuwe regeling zwaarder getroffen. De enigen voor wie dit systeem voordelen oplevert, zijn die zeldzame gezinnen met drie of meer kinderen. Zij worden bevoordeeld door de gratis 15 kubieke meter. Op zich is daar niets op tegen. Het is wel eigenaardig dat mindergegoeden of het groeiend aantal kleine gezinnen hiervoor moeten opdraaien. Diegenen die voordeel genieten door de vrijstellingen, behoren tot het laagste deciel van de inkomensgroepen.

Ik zal mijn betoog afsluiten en vragen stellen in plaats van standpunten in te nemen. Mijnheer de minister, we moeten vaststellen dat het systeem niet beantwoordt aan de doelstellingen : het is niet sociaal, het is sociaal niet beter dan het vorige systeem, en het houdt geen beloning in voor diegenen die minder water verbruiken. Volgens het rapport van de SERV betalen de mensen die minder verbruiken niet minder, maar 'minder meer'. Volgens het rapport betekent dit dat wie zijn waterverbruik laat dalen met het nieuwe systeem nog gemiddeld duizend frank per jaar meer betaalt, waar dit in het oude systeem 1.600 frank was. Men betaalt in ieder geval meer, zelfs als inspanningen worden geleverd om minder water te verbruiken.

Dit lijkt mij nogal absurd, zeker als we weten dat zuinigere manieren om met water om te springen meer geld kosten. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan de zuinige afwasmachines. Deze installaties zijn meestal duurder bij de aankoop. De overheid zou er dan ook op moeten toezien dat men hiervoor op lange termijn wordt beloond. Het nieuwe systeem voldoet hier niet aan.

Mijnheer de minister, hoe komt het dat er zo een discrepantie is tussen wat u ons tot tweemaal toe hebt voorgesteld in deze commissie, en de realiteit zoals vastgesteld door de SERV ? Waar zit het verschil ? Wat is de fout in uw berekening ? Wat is de zandkorrel in uw mechanisme die ervoor zorgt dat dit niet beantwoordt aan de doelstellingen ?

U hebt bij de bespreking gezegd dat we het systeem na een jaar zouden evalueren. We zijn nu stilaan zover. Indien blijkt dat het rapport van de SERV correct is, denk ik dat het de hoogste tijd is om dit systeem opnieuw te evalueren en aan te passen. Mijnheer de minister, wanneer krijgen we daartoe de gelegenheid ? In welke richting denkt u zelf te gaan ? We kunnen zelf ook een aantal voorstellen indienen. Als dit rapport correct is, moet deze commissie dit systeem herzien zodat het wel

beantwoordt aan de sociale en ecologische doelstellingen van de waterheffing en -prijzen.

De voorzitter : Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil de discussie niet opnieuw in detail voeren. Ik wil me enkel aansluiten bij de interpellatie van de heer Tobback, door er ook op te wijzen dat het nieuwe systeem niet beter is dan het oude. Het is niet sociaal, wat toch het argument bij uitstek was voor dit nieuwe systeem. We wilden de sukkelaars helpen door hen minder te doen betalen en bovendien wilden we milieuvriendelijker werken. Men betaalt echter meer.

Ik heb een aantal ingediende bezwaren inhoudelijk bekeken. Daaruit blijkt dat iemand die 1000 frank milieuheffing betaalde, nu 250 frank meer betaalt in vergelijking met vroeger. Dat gaat dan over personen die al niet veel hebben om van te leven. Het systeem werkt absoluut niet.

Wil men het systeem aanpassen en evalueren ? Wanneer zal de bevolking daar iets van merken ?

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, al deze opmerkingen werden een jaar geleden al geuit door verschillende groepen in deze commissie. Het is een beetje jammer dat we daar toen geen conclusies uit hebben getrokken, want dan hadden we dit kunnen vermijden. Ik verwijs ook nog eens naar het spijtige incident rond het putwater. Dit alles wekt geen vertrouwen in de overheid.

Het is nogal wieses dat als er een serieuze stijging van de waterheffing komt en daarnaast de basisvrijstelling van 15 kubieke meter, die dan weer wordt gecompenseerd binnen de drinkwaterprijs, er dan in totaal een verhoging komt. Daar moet men zelfs geen rekenwonder voor zijn.

De SERV heeft het nu allemaal uitgerekend. Ik citeer uit het rapport : 'De vergelijking van de oude situatie met de nieuwe : de uitgaven voor afvalwater en drinkwater samengeteld leren dat de Vlaamse huishoudens in de nieuwe situatie gemiddeld meer zullen betalen. Gemiddeld liggen de totale uitgaven voor afvalwater en drinkwater samen per gezin ongeveer 1600 frank hoger, wanneer het waterverbruik niet afneemt op korte termijn, en 1000 frank indien er rekening wordt gehouden met

Malcorps

een daling van het waterverbruik'. Dat laatste is zelfs niet zeker omdat de rationalisering van het waterverbruik niet evident is.

Wat nog erger is: 'De relatieve positie van de armere gezinnen gaat er bovendien in beide gevallen duidelijk op achteruit. Het zijn gemiddeld vooral de armere gezinnen waarvoor de uitgaven het meest toenemen.' In die zin was de maatregel een slag in het water, om in de beeldspraak te blijven. Het is jammer dat we daar een jaar geleden geen rekening mee hebben gehouden. Dat is ook de verantwoordelijkheid van de twee meerderheidspartijen en ik hoop dat er nu een aanpassing komt.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Het was inderdaad te voorspellen dat er heel wat mensen onaangenaam verast, geschrokken en verontwaardigd zouden zijn bij het ontvangen van hun aanslagbiljet voor de waterheffing in de nieuwe formule. Door het afschaffen van de KS-factor betaalt iedereen inderdaad twee-, drie- tot vijfmaal meer. Ergerlijk daarbij is dat precies voor diegenen die het zuinigst met water omspringen, de stijging het grootst is.

Het vooruitzicht op die 15 kubieke meter gratis water per persoon kan de pil niet vergulden, want enerzijds was er al een aantal kubieke meter inbegrepen in het vast recht en anderzijds zal de gratis levering worden gecompenseerd door veel hogere watertarieven voor het verbruik boven die 15 kubieke meter per persoon.

Minister Theo Kelchtermans : Dat vast recht is niet algemeen, dat hangt van maatschappij tot maatschappij af. Ik zal daar straks verder op ingaan.

De heer Felix Strackx : Het komt er dus op neer dat zo goed als iedereen flink wat meer betaalt voor de totaliteit van waterverbruik bovenop de waterheffing. Sommigen zijn blijkbaar nog meer getroffen dan anderen omdat hun watermaatschappij hen in 1996 een factuur heeft gestuurd voor het verbruik van meerdere voorgaande jaren. Mijnheer de minister, dit is een onrechtvaardige situatie. Hoe zult u dit oplossen ? Er zijn blijkbaar ook heel wat mensen die geen watermeter hebben. Ik ben geschrokken van de zeer hoge forfaits die de watermaatschappijen aanrekenen. Mijnheer de minister, kunt u mij zeggen hoe deze forfaits worden berekend ?

Terloops wil ik het ook nog even hebben over de watermeters zelf. Ik kan me al jaren niet van de indruk ontdoen dat er iets aan de hand is met de ijking van die meters. Ik stel vast dat het verbruik bij particulieren onverklaarbare verschillen vertoont. Er is bijvoorbeeld een gezin met twee kinderen, die veel aan sport doen en waar er dus veel kledij moet worden gewassen. Dat gezin beschikt ook over heel wat huishoudapparaten die ook water verbruiken. Het totale verbruik lag tussen 120 en 160 kubieke meter per jaar. Op een dag wordt bij hen een nieuwe watermeter geplaatst waardoor plots een verbruik tussen 60 en 70 kubieke meter wordt gemeten.

Andere gezinnen met bijvoorbeeld twee gepensioneerden, die normaal gezien minder water nodig hebben en niet beschikken over een aantal waterverblindende huishoudapparaten, verbruiken 120 kubieke meter en meer. Er scheelt dus duidelijk iets aan die watermeters.

Men kan de watermaatschappij uiteraard wel vragen om die meters te ijken. Niemand waagt zich daar echter aan, omdat de maatschappij vooraf zegt dat de relatief hoge kosten van die ijking de gebruiker worden aangerekend indien er geen afwijkingen worden vastgesteld. De maatschappijen kunnen er zich dus niet mee vanaf maken door te zeggen dat alles in orde is. Kan de minister een onderzoek uitvoeren naar de ijking van de watermeters ?

Mijnheer de minister, ik wens u ten slotte nog te wijzen op de precaire financiële toestand van sommige sportverenigingen door die hoge waterheffingen. Ik wens het voorbeeld van een kleine voetbalclub aan te halen, die een factuur kregen van 51.767 frank. Men moet daar de te verwachten forse verhoging van de waterprijs aan toevoegen. De prijs voor het douchen na de training en wedstrijden zal voor deze club waarschijnlijk oplopen tot meer dan 150.000 frank per jaar. De kantine van een kleine club kan dit bedrag niet opbrengen.

Kleinere clubs worden op deze manier voor een keuze geplaatst : ofwel zich minder wassen, ofwel een zeer hoog lidgeld vragen waardoor een aantal sociaal zwakkeren zullen afhaken. De sociale functie van zo een buurtsportclub dreigt zo verloren te gaan. Heeft de minister maatregelen overwogen voor een vermindering van de waterheffing voor sportclubs ?

De voorzitter : Om twee overlappende discussies te vermijden, stel ik voor de twee mondelinge vragen die aansluiten bij deze interpellatie, namelijk die

Voorzitter

van de heer Lachaert en van mevrouw De Maght, nu te behandelen.

De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de waterheffing die door de VMM wordt aangerekend, is gebaseerd op het verbruik van drinkwater in het afgelopen referentiejaar.

In een aantal gemeenten in Oost- en West-Vlaanderen werden de afgelopen jaren echter geen meterstanden meer opgenomen en er werd gewerkt met ramingen. Zo werd bijvoorbeeld in Evergem in de periode van mei 1992 tot juni 1994 geen meteropname gedaan. Die gebeurde pas in 1995, waarbij in vele gevallen het meerverbruik sinds 1992 meteen in rekening werd gebracht. In De Pinte is er sprake van een facturatieperiode die loopt van de zomer 1994 tot de zomer 1996. In Brugge werd eveneens een rekening bezorgd die betrekking had op een periode die begon in 1994.

Een en ander blijkt het gevolg te zijn van een overeenkomst tussen een fusie van TMVW en Electabel, waarbij deze laatste instaat voor de opname van alle nutsmeters en er periodes van meer dan 20 maanden worden genoteerd tussen de opeenvolgende registraties. Ondertussen werd door het programmadecreet van 20 december 1996 de berekeningswijze drastisch gewijzigd. De berekening van de vervuilingseenheden gebeurt nu lineair zonder correctiefactor en de tarieven zijn wezenlijk gestegen.

Het gevolg van deze gang van zaken is dat gezinnen die in deze regio woonachtig zijn, worden aangeslagen voor veel hoger waterverbruik en om die redenen qua tarifiering worden gelijkgeschakeld met een KMO. In de praktijk komt dit erop neer dat alle gezinnen die minder dan 500 kubieke meter leidingwater per jaar verbruiken als gevolg van externe omstandigheden meer dienen te betalen dan wanneer de rekening – zoals het trouwens hoort – zou worden opgesplitst in de voorziene jaarlijkse heffing.

Uit een krantenartikel van 14 oktober 1997 blijkt dat als men gewoon vraagt naar de reden, men van het kastje naar de muur wordt gestuurd. Het enige zinnige dat de maatschappij antwoordt is dat men een aangetekend bezwaar moet indienen. De journalist heeft overigens in zijn artikel de voornamen

vermeld van alle dames die hij die dag heeft getelefoneerd. Dat waren er negen.

Blijkbaar is het wegens softwareproblemen onmogelijk om een herberekening uit te voeren met een spreiding van het verbruik over echte kalenderjaren. Voor appartementsgebouwen schijnt dit dan weer wel te kunnen. Nochtans lijkt het me niet zo moeilijk om het totale verbruik te delen door het aantal maanden waarop het betrekking heeft, en dat bedrag dan om te zetten naar perioden van twaalf maanden.

Deze werkwijze leidt tot een onaanvaardbare discriminatie van gezinnen die toevallig in de gemeenten in kwestie wonen ten opzichte van gezinnen die in een regio wonen waar wel een jaarlijkse registratie gebeurt. Het regent derhalve klachten omdat men manifest weigert een herberekening uit te voeren.

Daarom had ik van de minister graag vernomen in hoeveel Vlaamse gemeenten de opname van de watermeter niet jaarlijks gebeurt. Waarom voert de VMM in gemeenten waar de facturatieperiode verscheidene jaren omvat omdat de meterstanden niet jaarlijks worden opgenomen, geen herberekening uit met een gemiddeld jaarlijks verbruik als basis voor de heffing ? Dat zou toch logisch zijn. En wat denkt de minister te ondernemen om deze discriminatie snel uit de wereld te helpen ?

De voorzitter : Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ongeveer drie jaar al wordt de milieuheffing op het waterverbruik van ambtswege aan de huurder van de meter bezorgd. Voor collectieve meters is de bestemming de eigenaar of de groep van eigenaars. Vanaf dit jaar wordt de heffing echter verstuurd naar het verbruiksadres. Aldus krijgt één huurder, de eigenaar of de syndicus van een appartementsgebouw, de zware rekening van het verbruikte water van zijn medehuurders gepresenteerd.

Aangezien de heffing stijgt in functie van de omvang van het verbruikte water, is deze rekening uiteraard te hoog. Daardoor moet bezwaar worden aangetekend, waarbij telkens opnieuw opgave moet worden gedaan van dezelfde gegevens. Daarboven kregen dit jaar tal van bewoners van appartementen ook nog eens een brief dat zij belast zouden worden als gebruikers van grondwater.

De Maght-Aelbrecht

In vele gevallen verschilt de te betalen heffing voor en na het aantekenen van een bezwaar aanzienlijk. Naar verluidt zou het om een totaalbedrag van miljoenen franken gaan. Daarbij kan worden opgemerkt dat het initiële bedrag toch maar moet worden betaald vooraleer het in de toekomst misschien wordt teruggegeven.

Elk jaar ontving de eigenaar van een appartementsgebouw de factuur van de verschuldigde heffing. Na ontvangst van die factuur mocht bezwaar worden ingediend op basis van het aantal wooneenheden. Daarna vond een herberekening plaats. Vanaf 1997 mag de eigenaar van een appartementsgebouw geen aangifte meer doen van het aantal wooneenheden, en moet hij het volledige bedrag betalen.

Daarenboven moeten volgens het nieuwe systeem een aantal huurders geen heffing meer betalen : bejaarden met een gewaarborgd inkomen, bestaansminimumtrekkers en gehandicapten. Het waterverbruik moet dan wel op hun naam zijn gefactureerd. Dat is met collectieve meters dus niet het geval. Uiteraard beschikken de eigenaars of gemeenschappen van eigenaars van appartementsgebouwen niet over deze gegevens en hebben deze een vertrouwelijk karakter.

Het gevolg van deze rompslomp is dat vele verbruikers te veel betalen omdat de huurder van de meter of één aangeschreven huurder niet over de nodige gegevens beschikt om op een gefundeerde wijze bezwaar aan te tekenen. Zeker bij de maatschappijen voor socialewoningbouw veroorzaakt dit een aanzienlijk probleem, wegens het verloop van huurders en de vele huurders die van vervangingsinkomens genieten.

Een en ander is het gevolg van het feit dat in vele gevallen gehele appartementsgebouwen zijn aangesloten op slechts een enkele meter. Daardoor zijn voortdurend herberekeningen nodig. Daarenboven circuleren er hardnekkige geruchten dat zo een herberekening in de toekomst zelfs onmogelijk zou worden. Dat zou betekenen dat elke kubieke meter water die door een collectieve meter wordt geregistreerd, aan hetzelfde hoge tarief zal worden berekend – ook al zouden de bewoners met een laag verbruik bij een individuele aansluiting recht hebben op het maximaal gereduceerde tarief.

Daarom had ik van de minister graag vernomen hoeveel bezwaarschriften er in 1997 met betrekking tot appartementsgebouwen werden ontvan-

gen, en hoeveel er reeds gegrond werden verklaard. Ziet men in dat er een probleem bestaat, zowel in de particuliere sector als in de socialewoningbouw ? Beschikt de VMM over onvoldoende informatie over de woningen die op collectieve meters zijn aangesloten, opdat ze onmiddellijk een correcte aanslag aan de huurder van de meter zou kunnen overmaken ?

Kan de VMM, na ontvangst van de verbruiksregistratie, de heffing niet rechtstreeks bij de bewoner-verbruiker innen ? Voorziet de minister op korte termijn maatregelen om de inning van de waterheffing in gebouwen met collectieve meters op een vlottere en ook menselijkere manier te laten verlopen ? Want uiteindelijk kan men in sommige gevallen echt over slachtoffers spreken.

De voorzitter : Ik zou zelf ook een kleine vraag willen stellen aan de minister. U weet dat de bespreking van dit artikel van het programmadecreet aanleiding heeft gegeven tot een hele discussie over de bevoegdheid die het Vlaams Parlement al dan niet zou hebben om dit te regelen. Ik herinner me dat daaromtrent een meningsverschil bestond. Dat bleek uit het verslag van het Rekenhof enerzijds, en het verslag van de Raad van State anderzijds. Dat noopte de Raad van State om een aanvullend advies over dit artikel op te stellen.

Daarin werd de Vlaamse regering de bevoegdheid gegeven om deze aangelegenheid te regelen. Toen is op een bepaald moment gezegd dat dit onherroepelijk aanleiding zou geven tot de stijging van de prijs van het drinkwater. Verder werd toen de vraag gesteld of daarvoor een machtiging zou moeten worden aangevraagd bij de federale prijzencommissie. Mijn vraag luidt : is dat gebeurd, en welk standpunt heeft de prijzencommissie ingenomen ?

Ook werd toen gezegd dat dit niet mocht leiden tot een verhoging van de waterprijzen voor de bedrijven die in deze aangelegenheid niet zouden worden gevisieerd. Ik vraag me af of dit effectief is toegepast.

Een derde bezorgdheid die ik toen heb geuit naar aanleiding van mijn contacten met drinkwatermaatschappijen, betrof hun vrees dat hun financiële structuur zou worden aangetast, wat in de toekomst een hypotheek zou kunnen leggen op de grote investeringsinspanningen die deze sector zal moeten leveren. Als voorbeeld wijs ik op de investeringen, nodig voor de toepassing van het nieuwe inzicht om geen asbestleidingen meer te gebruiken voor het transport van drinkwater, en om deze te

Voorzitter

vervangen door andere materialen. Zou u hierover enige toelichting kunnen geven ?

Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Ik zal eerst even herinneren aan de context waarin het debat over de waterzuiveringsheffing destijds is gevoerd. Bij de discussie over de vraag of het voormalige systeem voldoende sociaal was, heeft de regering de Vlaamse Milieumaatschappij een rapport gevraagd met een aantal conclusies en aanbevelingen. Dit vormde het uitgangspunt voor de discussie over het gedeelte waarover een consensus bestond.

We hebben toen twee zaken goed willen onderscheiden. We vroegen ons in de eerste plaats af wat we op milieuvlak wilden bereiken. Dat geldt zowel voor de zuivering als voor het rationeel waterverbruik, en tevens voor de vraag of deze twee begrippen eventueel aan elkaar konden worden gekoppeld. Ten tweede vroegen we ons af hoe het systeem zijn sociale correcties kon behouden en verbeteren. De heer Tobback zegt dat ik toen de hand op het hart heb gelegd, wat misschien wel klopt.

Er bestond dus discussie over het rationeel waterverbruik, zowel over het milieukundig aspect als over de sociale gevolgen. De SERV heeft in zijn rapport van 10 november 1993 een aantal punten vooropgesteld. Waarschijnlijk heeft hij er niet aan gedacht om bij de beoordeling van het rapport rekening te houden met deze uitgangspunten. Het rapport handelde specifiek over de heffing op de waterverontreiniging, die het principe weerspiegelt dat de vervuiler betaalt. Uitgangspunten van de SERV waren : het behoud van de milieuheffing, indien nodig selectief gericht op het corrigeren van de scherpe verdelingseffecten voor bepaalde bevolkingsgroepen; en een heffing zonder progressief tarief, met andere woorden de afschaffing van de KS-regel. Ik heb daar zeker geen problemen mee. Ik zal overigens geen zaken verdedigen waar ik niet achter sta.

Het SERV-rapport van 8 oktober 1997 over de verdelingseffecten van de nieuwe regeling voor de afvalwaterheffing en de drinkwatertarieven, vertoont verscheidene gebreken. Zo besluit de Vlaamse Milieumaatschappij, onze adviserende pararegionale die de uitwerking van onze beslissingen op zich neemt, uit een grondige lezing van het rapport dat hierin vooral de tariefstructuur van het drinkwater verantwoordelijk wordt gesteld voor de minder goede verdelingseffecten van de totale uitga-

ven van het waterverbruik. Ik onderschrijf deze conclusie. De directeur-generaal van de VMM en de verantwoordelijke voor de heffingen, zijn hier trouwens aanwezig.

Dat vandaag een discussie kan worden gevoerd over de tariefstructuren, is positief. Tot op heden is die discussie nog niet aan bod gekomen. Dat was ook niet nodig omdat dit niet tot onze bevoegdheid behoorde. Maar vanaf het moment dat de verantwoordelijkheid werd opgenomen voor het deel dat wel tot onze bevoegdheid behoorde, in casu de milieuheffing, werd ook gebruikgemaakt van de autonomie. Dit gebeurde weliswaar langs federale weg, zodat de tariefstructuur de meest uiteenlopende richtingen uitging, afhankelijk van de watermaatschappij. Op die manier kwamen ook andere zaken aan het licht. Sommige maatschappijen factureren bijvoorbeeld maar om de twee jaar. Dat wist ik niet. Een aantal maatschappijen hebben zelfs geen meter. We zullen wel pleiten voor een rationeel waterverbruik. De zaak is dus nog erger dan we hadden vermoed.

De vaststelling van de SERV dat het bedrijfsleven mee betaalt voor de beperkte gratis drinkwatervoorziening van de gezinnen door een algemene tariefstijging van het leidingwater, houdt geen rekening met het feit dat grote afnemers hun waterprijs bepalen op basis van individuele onderhandelingen tussen de bedrijven en de watermaatschappijen. Ik denk dat ze wel opgaat voor de KMO's. Meestal krijgen ze deze tarifiering niet. In het bedrijfsleven onderhandelt de grote verbruiker met de watermaatschappij over zijn tarief. Deze krijgt dus voordeeltarieven.

Een derde belangrijke opmerking van de VMM, waar ik ten volle achter sta, is dat de wetenschappelijke basis van het SERV-rapport onverantwoordeng is. Ook de formuleringen zijn soms niet zorgvuldig genoeg. Ik wil niet aan tekstkritiek doen, maar als men een goede analyse wil maken, moet men zorg dragen voor een aantal uitgangspunten. Op pagina 9 van het rapport staat bijvoorbeeld dat : 'in de verdere kwalitatieve analyse abstractie wordt gemaakt van het feit dat heffingsplichtigen die genieten van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, van het bestaansminimum toegekend door het OCMW of van de inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten voortaan van de afvalwaterheffing zijn vrijgesteld'. Men maakt daar abstractie van, terwijl dit juist de selectieve sociale correctie bij uitstek was die we bij de milieuheffing hebben aangebracht. Als men daar abstractie van maakt, schakelt men juist die grote groep waar het ons om te doen is, uit.

Kelchtermans

We kozen voor een echte selectieve sociale correctie. Die mensen moesten niet minder heffing betalen, maar zelfs helemaal geen. Het SERV-rapport maakt daar nu abstractie van, terwijl we toch een duidelijke beleidskeuze hebben gemaakt. In het rapport wordt op pagina 48 een reeks beperkingen aangegeven waarvan men veronderstelt dat ze geen noemenswaardige invloed hebben op de resultaten. Men gaat echter onvoldoende in op de vraag of het effect van deze beperking op de conclusies niet veel groter is dan in het rapport zelf wordt aangenomen.

Een derde opmerking is dat het SERV-onderzoek is gebaseerd op de gezinsbudgetenquête van het Nationaal Instituut voor Statistiek. De enquête is uitgevoerd tussen 1 juni 1995 en 31 mei 1996. Volgens het Vlaams Gewest komen 1.231 gezinnen in aanmerking. In het SERV-onderzoek wordt echter maar met 769 gezinnen rekening gehouden. Er worden 462 gezinnen van het onderzoek uitgesloten, omdat hun wateruitgaven lager waren dan het vast recht en omdat het waterverbruik meer dan 500 kubieke meter bedroeg. Ik vind de basis van dit onderzoek te eng om representatief te zijn. Bovendien heeft men mensen met een te hoog en een te laag verbruik uitgesloten. Men richt zich dus enkel tot de middengroep. Mijn grootste bezwaar bij de milieuheffing is dat er abstractie wordt gemaakt van de sociale groep van bestaansminimumtrekkers en van de gelijkgestelden, waaronder mensen met een bestaansminimum van het OCMW, gepensioneerden met een gewaarborgd inkomen en politieke vluchtelingen. Juist voor die groep voerden we een sociale correctie in en weken we af van ons principe dat de vervuiler betaalt.

Ik wil ook een genuanceerd antwoord geven op de conclusie van het SERV-rapport dat het huidige systeem van waterheffingen en drinkwaterprijzen niet aan de doelstellingen beantwoordt. Het besluit dat de afvalwaterheffing voor alle gezinnen hoger is dan vroeger, ligt voor de hand. Dit geldt niet voor de bestaansminimumtrekkers, die helemaal niets meer betalen. Men zwijgt die categorie wel dood. Het principe dat de vervuiler betaalt, is een bewuste beleidskeuze. Ook voor de milieubeweging is dit een belangrijk uitgangspunt. We willen dit principe volwaardig voor alle vervuilers toepassen en de sociale correctie tot de kansarmen beperken. Ik herhaal dat de kansarmen een groep van 100.000 tot 150.000 mensen vormen.

Dat over de drinkwatervoorziening wordt geconcludeerd dat de uitgaven het meest stijgen voor

armere gezinnen, verbaast me. Ik sta daar niet achter. Zo een uitspraak vergt meer onderzoek, en is nu voorbarig. In het rapport spreekt men te vaak over gemiddelden, en die bepalen ook de conclusie. Op pagina 53 zegt men echter dat er bij elk gemiddelde winnaars en verliezers zijn. Ik wil weten wat dat in absolute aantallen betekent. Wie is de winnaar en wie de verliezer? Zijn de verliezers de echte armen, die we absoluut niet willen treffen? En zijn de winnaars degenen die het niet verdienen? Ik zou die gradatie wel eens willen kennen, maar men verduidelijkt dit niet.

Men raamt dat 10 percent van de gezinnen minder dan vroeger moet betalen en 90 percent meer. Dit wordt dan weer wat genuanceerd, want men maakt abstractie van een aantal groepen, waaronder de kansarmen.

Ik ben eerder geneigd te zeggen dat het SERV-rapport bewijst dat de watervoorzieningsmaatschappijen in 1997 prijsaanpassingen hebben gedaan die allesbehalve zijn toe te schrijven aan de invoering van de 15 kubieke meter gratis water per persoon. In dit opzicht bewijst het rapport ons belangrijke diensten, niet alleen als bijdrage tot het debat, maar ook omdat het mankementen in de distributiesector vaststelt.

Een verhoging van de prijs per kubieke meter à rato van 40 of zelfs 50 percent kan nog als normaal worden bestempeld. De doorgevoerde verhogingen hebben ons echter in de overtuiging gesterkt dat de watervoorzieningsmaatschappijen van de gelegenheid gebruik hebben gemaakt om een regelrechte hold-up te plegen. De verhogingen zijn, rekening houdend met de diversiteit van het terrein, nauwelijks beheersbaar of controleerbaar. Het waterbeleid kan inzake sociale correcties misschien niet de beoogde doelstellingen halen die men door milieuheffing en rationeel waterverbruik wilde bereiken. We moeten dan de fout vaststellen waar ze echt is gebeurd.

Ik geef enkele cijfers. Ik geef toe dat het prijsbeleid federale materie is. De voorzitter vroeg me hoe dat concreet is verlopen. Men heeft de dossiers aan de prijzencommissie voorgelegd. In de meeste gevallen heeft die trouwens de termijn laten verstrijken. Als de termijn verstreken is, dan is de prijs aanvaard.

Mevrouw De Maght, ik geef u enkele cijfers die u bijzonder zullen interesseren, bijvoorbeeld voor de stad Aalst. Aan het vroegere tarief van de TMVW kreeg men nul kubieke meter gratis. Een abonnement kostte toen 792 frank, een kubieke meter

Kelchtermans

water kostte 39 frank. In het nieuwe tarief krijgt men 15 kubieke meter per persoon gratis. Het abonnement kost nu 960 frank en een kubieke meter kost nu 80 frank, een verhoging van 100 procent.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Dit moet wel pas worden geïnd vanaf de goedkeuring. Er is nog een regie voor een gedeelte van Aalst. Bij de afrekening, rekening houdend met de nieuwe cijfers, moeten we nog 5 miljoen frank opleggen.

Minister Theo Kelchtermans : Voor de TMVW Aalst steeg de prijs van 39 naar 80 frank. In Affligem kost een abonnement 960 frank. Dit blijft. In het vorige systeem kostte een kubieke meter 35 frank, nu is dat 80 frank. Dat is een stijging van meer dan 100 procent. In Haaltert kost een abonnement nu 960 frank, in plaats van 600 frank vroeger. De prijs van een kubieke meter stijgt van 30 naar 80 frank. In Ternat kost een abonnement 960 frank, een kubieke meter water kost er nu 80 frank in plaats van 37,5 frank vroeger. We hebben geen greep op dit alles. In Gent stijgt de prijs van een abonnement van 880 naar 960 frank.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : De discussie gaat over het al dan niet sociale karakter van deze maatregel.

Minister Theo Kelchtermans : Men heeft van de invoering van een sociale maatregel – gratis waterlevering – gebruik gemaakt om een onrechtmatige verhoging van de prijs door te voeren die totaal niet in verhouding staat.

De voorzitter : Collega's, ik stel voor dat de minister zijn voorbeelden afwerkt en dat we daarna repliceren.

Minister Theo Kelchtermans : Als men een analyse vraagt, dan moet men ze ook durven ondergaan, ook al vertrekt men vanuit een vooroordeel. Inder tijd heeft men ons in iets doen geloven dat in de praktijk niet werkt. Ik heb niet alles in de hand, alleen datgene waarvoor we zelf verantwoordelijk zijn.

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Over dat punt is er een discussie geweest in deze commissie. Bij de invoering van deze regeling hebben heel wat collega's en ikzelf u gevraagd, mijnheer de minister, of u dat in de hand had. Er werd ons gegarandeerd dat het

abonnementsgeld niet zou verhogen naar aanleiding van de maatregel. We hebben dat expliciet gevraagd. De commissie heeft ook over deze maatregel gestemd.

Over de stijging van de tarieven was er al een overleg geweest met de drinkwatermaatschappijen, die hun medewerking hadden beloofd. Zij hebben bij monde van de minister de garantie gegeven dat de nieuwe prijzen niet absurd zouden stijgen. In deze commissie is dat allemaal met de hand op het hart beloofd.

Het is wat te makkelijk om nu te komen zeggen dat u alleen maar dingen kunt beloven waarvoor u bevoegd bent. U hebt naar aanleiding van de bespreking gezegd dat er was overlegd met de maatschappijen en dat zij niet te ver zouden gaan. Of u hebt onmogelijke dingen beloofd – en dat had u toen moeten weten –, of u hebt zich laten rollen door de drinkwatermaatschappijen. Ik vind dat een vergaande toegeving.

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : Mijn algemene vaststelling is dat de watermaatschappijen geen enkele notie hebben van spaarzaam waterverbruik. Ze laten de rekening toch betalen. Zij gaan te werk ten koste van de cliënt. Ik kan u het bedrag noemen dat een gemeente moest bijleggen. Men ging bij de directeur van de watermaatschappij discussiëren en kreeg na een gesprek van twee minuten een afslag van twee miljoen frank. Het gaat over een kleine gemeente.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Ik sluit kort aan bij de heer Tobback. Mijnheer de minister, u hebt in deze commissie gezegd dat er sluitende afspraken waren gemaakt met de drinkwatermaatschappijen. Betekent dit dan dat deze maatschappijen zich niet gehouden hebben aan de afspraken? U zegt zelf dat men een soort van hold-up gepleegd heeft met de doorrekening van de vijftien kubieke meter gratis.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Ik zal daar straks op antwoorden.

We kunnen ook goede voorbeelden geven. Bij Pidpa kreeg men vroeger 25 kubieke meter water gratis. Het abonnement kostte 880 frank. Dat werd

Kelchtermans

behouden. De prijs werd verhoogd van 28 frank naar 46 frank, mits 15 kubieke meter gratis. Bij VMW in Limburg kostte een abonnement 1.260 frank. Dat blijft behouden. De prijs per kubieke meter gaat van 30 frank naar 46 frank. Bij VMW in Oost-Vlaanderen blijft de prijs van 1.440 frank voor het abonnement behouden, verder gaat de prijs van 41 frank naar 57 frank. Bij VMW in Vlaams-Brabant blijft de prijs van het abonnement behouden op 1.260 frank en gaat men van 39 frank naar 55 frank. Bij VMW in West-Vlaanderen gaat men van 45 frank naar 61 frank, met een abonnement van 1.260 frank. Dat zijn allemaal verantwoordelijke stijgingen. Hier zien we overal onze eigen maatschappijen optreden.

Ik heb mij gebaseerd op de afspraken : of men vertrouwt op iemands woord, of men laat alles op papier zetten. Wij gaan er bij afspraken met overheidsinstellingen vanuit dat ze hun woord houden. We zijn allemaal samen rond tafel gaan zitten. De uitvoerige filosofie die aan de basis van dit voorstel lag, werd besproken. Alle maatschappijen hebben hun woord gegeven dat dit geen aanleiding zou geven tot onverantwoorde prijsstijgingen. Dat werd ook in de aanbevelingen zo gezegd.

Hebben ze mij gerold ? Ze zullen zich in elk geval moeten verantwoorden. Ik zal hen vragen op welke basis zij deze prijzenstructuur kunnen rechtvaardigen. Mijn eerste analyse en overtuiging is dat men van de gelegenheid gebruik heeft gemaakt om de geheime lading mee op te nemen. Dat kon men vroeger niet doen.

We mogen daarom nog niet het hele systeem in vraag stellen. We moeten het wel navragen. Als er geen oplossingen kunnen gevonden worden aan de ene kant, dan moeten we meer oplossingen zoeken aan de andere kant. Ik ben daar echter geen voorstander van. We moeten in Vlaanderen instrumenten in handen krijgen om aan rationeel waterverbruik te doen. De milieuheffing op zich moet daar niet voor dienen. Ze moet een op zichzelf staand element zijn. We zijn er nog altijd niet aan toe om waterverbruik en waterzuivering op dezelfde factuur te brengen. Ik was voor een klein werkbezoek in Tunesië, niet echt het ontwikkelde land bij uitstek. Daar kent men dat echter al lang. In een aantal Afrikaanse landen waar de nood aan water veel groter is, staat men veel verder dan hier.

De voorzitter : Dat is een straffe uitspraak.

Minister Theo Kelchtermans : Sommige evidenties verdedigen wij al jaren. Overal wordt aanvaard dat waterzuivering en waterverbruik moeten worden samengebracht. Productie en distributie kan men nog wel scheiden. Productie en waterzuivering moeten samen. Het wordt tijd dat we dat debat hier ten gronde voeren.

Mijnheer de voorzitter, de heer Tobback vraagt om een evaluatie en daarom stel ik voor om het rapport te bespreken zonder te vervallen in een polemiek over wie bedot werd en wie iemand bedot heeft. Ik stel voor om onder leiding van de VMM, samen met SERV, die een eigen milieucmissie heeft, de Minaraad, die bijzonder geïnteresseerd is in rationeel waterverbruik, en met de afdeling Water van mijn administratie een klein werkdocument op te stellen met betrekking tot de hier gestelde vragen en mijn bedenkingen. Hiervoor zal ik zo snel mogelijk opdracht geven. Dat werkdocument zal ik dan aan deze commissie voorleggen ter bespreking. Ik zal bereid zijn om daarna de nodige conclusies te trekken. Ik ben er immers van overtuigd dat het systeem werkbaar is, maar dat één kant ervan eenzijdig voor verrassingen zorgt. De problemen met het systeem moeten grondig worden onderzocht. Dit dossier heeft het voordeel dat we er reeds een agendapunt van hebben gemaakt om het hier te bespreken.

Aanvullend stel ik ook voor om een studiesyndicaat op te richten. Dit valt niet onder de bevoegdheden van deze commissie, maar dat is een voorname van mezelf. Hierdoor zal ik op korte termijn enkele conclusies kunnen trekken. Bij dit studiesyndicaat moet op de eerste plaats de Vlaamse Milieuholding worden betrokken. Daarnaast moeten ook Aquafin, de VMM en de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, die op dit vlak een pilootrol moet spelen, hierin worden betrokken. Het gesprek zou vervolgens kunnen worden uitgebreid met andere watermaatschappijen. Helaas kan ik hen daartoe niet verplichten en zal dit gebeuren op uitnodiging, want ik kan hen wel vragen om aan het overleg van het studiesyndicaat deel te nemen. Dit overleg zal hopelijk leiden tot een operationeel actieplan waardoor we meer zeggenschap zullen krijgen over de waterproductie en -distributie. Een en ander zou moeten gebeuren aan de hand van meer eenvormige voorwaarden en moet worden gekoppeld aan de inspanningen die we leveren op het vlak van waterzuivering.

Mijnheer de voorzitter, ik zal nu antwoorden op de vragen van de heer Lachaert over de TMVW. Hij had het over de problemen van facturatie. Ik heb vastgesteld dat ongeveer 150.000 gezinnen in 1996

Kelchtermans

een waterfactuur hebben gekregen die betrekking heeft op een periode van meer dan veertien maanden. Voor ongeveer 10.000 mensen zou de factuur zelfs betrekking hebben op meer dan 24 maanden waterverbruik.

Het probleem is het grootst binnen de TMVW. De reden hiervoor ligt in het samengaan van de distributie met Electrabel. Voor dit probleem moeten we een oplossing zoeken. Het huidige programmadecreet kan enkel een heffing berekenen op basis van het gefactureerd waterverbruik van het betrokken jaar. Het jaar 1997 geldt dus voor de gehele factuur. De VMM kan deze factuur niet eigenmachtig opsplitsen, want hiervoor bestaat geen decretale basis. Indien hierover een consensus bestaat, dan kunnen we een kleine aanpassing aanbrengen aan het programmadecreet voor dit jaar, waardoor de VMM bij machte is om via een verdeelsleutel het waterverbruik van 24 maanden opnieuw te berekenen in twee delen van twaalf maanden met een verschillende heffingsregeling. Dit is een zuiver technische aangelegenheid en hiervoor moet het programmadecreet worden aangepast.

De vragen van mevrouw De Maght betreffen een drietal onderwerpen. Op 21 oktober 1997 waren reeds 2.515 bezwaarschriften ingediend door verantwoordelijken van appartementsgebouwen. Toen vanaf 1997 de KS-factoren werden afgeschaft, was een herberekening van de milieuheffing in functie van het aantal wooneenheden niet langer noodzakelijk. Daar het uitsluitend dergelijke bezwaarschriften betrof werd geen enkel gegrond verklaard.

Uw tweede vraag luidde dat de VMM niet over voldoende informatie beschikt over de woningen die op collectieve meters zijn aangesloten om in eerste instantie reeds de correcte aanslag aan de huurder van de meter over te maken. Uw derde vraag luidde of de VMM mits opvraging van de verbruiken de heffing niet rechtstreeks bij de bewoner-verbruiker kan innen. Op beide vragen zal ik samen antwoorden. De VMM beschikt niet over gegevens over woningen die op een collectieve meter zijn aangesloten. De heffingsplichtige is dan die persoon aan wie de watermaatschappij het drinkwater factureert. De huurder die geen abonnee van de drinkwatermaatschappij is, is niet heffingsplichtig. Het is logisch dat de VMM deze huurders geen aanslagbiljet toestuurt. Er kan uiteraard worden aangenomen dat de heffingsplichtige,

bijvoorbeeld de verhuurder, de afvalwaterheffing doorrekent via de post van de geleverde diensten.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Dat weet ik ook. Ik vraag alleen om over deze problematiek na te denken en om dit te onderzoeken. Hoe meer men verbruikt, hoe hoger de rekening. Dat is evident.

Minister Theo Kelchtermans : De KS-factoren vallen daar weg.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : In een appartementenblok kunnen mensen wonen die van die regeling genieten. Dat werd daar echter niet in verwerkt. Ik denk bijvoorbeeld aan de sociale-bouwmaatschappijen die grote blokken bouwen.

Minister Theo Kelchtermans : Diegenen die van een vrijstelling kunnen genieten, moeten dat melden en krijgen dat bedrag dan terugbetaald.

Ik stel voor om deze vragen eerst voor te leggen aan de Vlaamse Milieumaatschappij en aan de watermaatschappijen. Ze moeten de verschillende mogelijkheden bekijken en nagaan wat technisch haalbaar is. We hebben er alle belang bij dat men het zo eenvoudig mogelijk maakt.

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Inzake twee punten blijf ik op mijn honger zitten. Ik stel vast dat de hele regeling ervan uitging dat het ene het andere compenseerde. We hebben dit echter niet in de hand. Zij die er zin in hebben, doen het. Zij die er geen zin in hebben, doen het niet. We kunnen het niet sturen en dat is een pijnlijke vaststelling.

Het verbaast me ook om uit de mond van de minister te horen dat men bij het ontwerpen van dit systeem niet op de hoogte was van de manier waarop de maatschappijen werken : tweejaarlijkse facturen, het niet-beschikken over watermeters, enzovoort. Hoe moet ik dat rijmen met de nadrukkelijke beloftes die de minister vorig jaar deed over het gedrag van die drinkwatermaatschappijen ? Dat lijkt me een eigenaardige vorm van organisatie en bestuur.

Het is nog pijnlijker om vast te stellen dat dit alles een jaar later erg negatieve sociale effecten heeft. Ik vraag me dus af wat men zal doen om de drinkwatermaatschappijen te laten doen wat ze moeten doen. Bij discussies daarover wil ik onze wapens en instrumenten kennen. Vorig jaar zijn we voortgegaan op het woord van de minister. Dat is blijkbaar

Tobback

niet voldoende om tot een goede regeling te komen. Als we onze instrumenten niet kennen, wordt dit opnieuw een abstracte discussie met resultaten die perfect lijken maar in de realiteit niet kloppen.

Ik wil nogmaals het sociale aspect benadrukken. Dit aspect vormt een wezenlijk onderdeel van de problematiek. De heffing en de prijs moeten daarmee in samenhang worden bekeken. Dat gaat verder dan de vrijstelling voor de allerminstbedeelden. Er zijn nog personen met een beperkt inkomen die door de nieuwe regeling in sociale problemen komen, en die niet in aanmerking komen voor de vrijstelling. Ook voor hen moet er een oplossing komen. Ik vraag dus dat het huidige systeem, ongeacht of het nu gebeurt via de waterprijs of via de heffingen, grondig wordt gewijzigd zodat het sociaal aspect in rekening wordt gebracht. Nu gebeurt dat manifest niet.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Ik wens me aan te sluiten bij wat de heer Tobback heeft gezegd. Mijnheer de

minister, uit uw antwoord leid ik af dat we geen enkele vat hebben op de watermaatschappijen als het gaat om de prijszetting, de manier van facturatie, het al dan niet plaatsen van een watermeter of de standaardafwijking van de watermeter. Wat kan hieraan worden gedaan ?

Ik stel de heer Tobback voor te beginnen met voor de sportverenigingen, die onbetwistbaar een sociale functie vervullen, een vermindering te voorzien. In die zin zullen we ook een motie indienen.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw De Maght-Aelbrecht, de heren Malcorps en Lachaert en door de heer Tobback werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd.

Ze moeten uiterlijk 24 uur na de vergadering zijn ingediend.

Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.54 uur.*
